

בלבבי

משכן אבנה

שְׁנִיתִי יְהִי לְנֶגְדִי תָמִיד

שיעורי בקול הלשון ♦ צורת אדם "ברכה" #41792749 ♦ בלבביפדיה מחשבה "גרף" #41800408

נקודה מתוך הפרשה - בְּהֶעֱלֵתָּהּ

בפרשתנו מוזכר כמה פעמים עניין ה'חצוצרות'; ובראשם ציווי הבורא למשה: "עֲשֵׂה לָךְ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף מְקֻשָּׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לָךְ לְמִקְרָא הַעֲדָה וּלְמִסְעָ אֶת הַמַּחֲנֹת" (במדבר י, ב). ויש להבין מהו עניין החצוצרות שמשה נצטווה לעשותם דייקא בעבורו.

ביאור מורינו הרב שליט"א

כתיב (במדבר י, ב) "עשה לך שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אותם והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות".

ובביאור "לך" נחלקו בגמ' (יומא ו ע"ב), וז"ל, תניא "קח לך" (שמות ל, לד); משלך. "ועשה לך" (בפסוק דידן); משלך. "ויקחו אליך" (שמות כז, כ); משל ציבור, דברי ר' יאשיה. ר' יונתן אומר, בין "קח לך" בין "ויקחו אליך" משל ציבור, למה ת"ל "קח לך", כביכול משלך אני רוצה יותר משלהם, עכ"ל. והרי שנחלקו אם חובה שחצוצרות אלו יהיו משל משה, או עדיף משל משה אולם כשר משל ציבור. ובתרגום יונתן (על אתר) כתב, עביד לך מדילך.

עוד ביאור מהו "לך", אמרו (מנחות כא ע"ב) ת"ל, כל הכלים שעשה משה כשרים לו וכשרים לדורות, חצוצרות כשרות לו ופסולות לדורות, חצוצרות מאי טעמא, וכו', דאמר קרא, "לך" "לך" תרי זימני, עשה לך והיו לך.

ועומק הדבר שנאמר פעמיים "לך" כי בחצוצרות אלו של משה בכללות יש להם ב' שימושים. א. אמרו חז"ל (במד"ר טו, טז) "עשה לך" - אתה משתמש בהם שאתה מלך, ואין אחר משתמש בהם, שאתה מלך, ואין אחר משתמש בהם אלא דוד המלך, שאף הוא מלך. ומצד כך השימוש בחצוצרות הוא כמ"ש רש"י, וז"ל, עשה לך - שיהיו תוקעין לפניך 'כמלך', כמ"ש (דברים לג, ה) ויהי בישרון מלך. עשה לך, אתה עשה ומשתמש בהם ולא אחר, עכ"ל. וזהו חצוצרות לצורך משה שיהיו תוקעים לפניך "כמלך". וכן נעשה ע"י משה, כלשון רש"י "ואתה עשה", ודו"ק. ב. כתיב בקרא, "והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות, ולמלחמה ובעת צרה". ועל חלק זה שהחצוצרות לצורך מלחמה אמרו (תנחומא, י) עשה לך - אתה עושה, ואין אתה עושה לאחר. אתה משתמש בהם, ואין אחר משתמש בהם. תדע לך, שהרי יהושע תלמידו של משה לא נשתמש בהן אלא בשופרות, כשיצא להילחם ביריחו וכו', ומה כתיב שם (יהושע ו, כ) "וירע העם ויתקעו בשופרות", מלמד שאפילו יהושע תלמידו לא נשתמש בהם. והיינו לצורך המלחמה וי"א שאף זה לצורכו של משה (עין אברבנאל, מושב זקנים, בכור שור, חיקוני, ואור החיים).

ולעולם בין תקיעה בחצוצרות לצורך כבוד מלכות של משה, ובין תקיעה לצורך מקרא העדה והמסעות, נעשה לא ע"י משה אלא כמ"ש "יתקעו" (פסוק ט) "ותקעתם" (פסוק ה), וכתיב (פסוק ח) "ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות". אולם עיין אברבנאל ורלב"ג שפרשו באופן שונה.

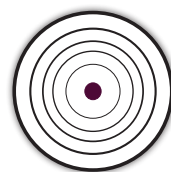
והעולה מן הפסוקים שיש לתקוע לכבוד מלכות של משה, ויש לתקוע לצורך מקרא העדה, ויש לתקוע לצורך מסע המחנות, ויש תקיעה לצורך מלחמה (פסוק ט), ויש תקיעה "ביום שמחתכם ובמועדכם ובראשי חדשיכם" (פסוק י).

ושופר של ר"ה, הוא מדין המלכה, כמ"ש ר' סעדיה גאון שמנה עשר טעמים שונים מדוע תוקעים בשופר, וזהו מעין תקיעה לכבוד מלכות של משה. וכן "ברוב עם הדרת מלך", וזהו למקרא העדה להמליכו. וכן בר"ה יש מלחמה עם השטן, וכן ר"ה הוא מועדכם. ודע שגם בחצוצרות של מלחמה יש מלכויות, זכרונות ושופרות. עיין תענית טז ע"ב, וברש"י שם (יז ע"א). וכן ר"ה בכלל מועדכם.

תוכן הגיליון

נקודה מתוך הפרשה	עמוד א'
ערכים מתוך ספרי בלבבי משכן אבנה	עמוד ב'
שאלות ותשובות	עמוד ג'
ליקוטים	עמוד ד'
שולחן ערוך סימן יג' סעיף א'	עמוד ו'
עץ חיים עם ביאור בלבבי משכן אבנה פרק ח'	עמוד ז'
עץ חיים עם פירושים על התורה - ועל העבודה	עמוד יא'

צורת אדם
בנושא פאת הזקן
יום שלישי יב' תמוז
רח' הרב בלוי 33
ירושלים
20:30

בלבביפדיה
עבודת ה'
יתקיים כל יום חמישי
רח' הרב בלוי 33
ירושלים
20:30

בלבביפדיה מחשבה
יתקיים כל יום רבעי
חולון 20:30

קו ישיר לשיעור
שיעורי מורינו הרב שליט"א
ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245
USA 605.313.6660

© כל הזכויות שמורות
מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

כל החומר
[אולת מדור הליקוטים והש"ת]
שמופיע בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ'
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 718.871.8652
books2270@gmail.com

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶמְרָתָ אֵלָיו בְּהִעָלוֹתָ אֶת הַזֹּרוֹת וְגו',

רבי יהודה פתח (תהלים יט ו), וְהוּא כִּתְּתָן יוֹצֵא מִחוּפָּתוֹ וְגו' זוה"ק, פרשת בהעלותך, קמח ע"ב

גם החיבור בין האיש לאישה צריך להיות בקביעות של "בית".

(בלבבי משכן אבנה, שובבי"ם, מאמר 'תיקון האישה')

נישואין - מצד הגוף, שורש יצירת האדם היא מן האדמה, מן העפר. אך מצד הנשמה, שורש יצירת האדם היא "ויפח באפיו נשמת חיים". וכאשר האדם נושא אישה, שלא נבראה מן העפר, אלא נבראה מן הצלע, כאשר כבר היה באדם "נשמת חיים", אם הם זכו, ו"שכינה ביניהם", הוא מגלה את המקור של נשמתו, את השכינה הקדושה, ובכך הוא יכול להתנתק ממקור יצירתו, שזהו הגוף, ולזהות את עצמו כנשמה, ולא כגוף.

(מסילת ישרים עם פירוש בלבבי משכן אבנה, פרק ז', עמ' ס"ד)

נישואין - הקב"ה יצר באדם כח "אנושי", על מנת שהוא יהווה כלי לעולם הרוחני, לאלוקות. כלומר, הכלי האנושי, זהו ה'משל', והנמשל - זהו החיבור לאלוקות. ואחד מהבחנות אלו, זהו נישואין בין איש לאישה, שעל ידם האדם יכול להבין ולהשיג בנפשו את הנמשל - שקוב"ה וכנסת ישראל הם כאיש ואשה.

(מסילת ישרים עם פירוש בלבבי משכן אבנה, פרק י"ט, עמ' צ"ו)

נישואין - כלל יסודי הוא, שכל שני הפכים - בשורשם הם אחד, שאם לא כן, הוא לא היה הפכי לו. שורש ההפכיות בין שני דברים, זהו מחמת שבשורשם הם אחד, וכאשר הם נתפרטו, הם נעשו הפכים זה לזה. דבר שבשורש הוא אינו אחד, לעולם הוא לא יהיה הפכי לחבירו. ולכן, איש ואישה, שהם שני הפכים, מטרם להתאחד, כי בשורשם הם אחד - "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי" (בראשית ב כג).

(בלבבי משכן אבנה - שבת קודש, עמ' מ"ז)

נישואין - ישנם שני הבחנות בהתאחדות בין איש לאישה. ההבחנה הפשוטה היא, שהם מתאחדים מכח כך שהם דומים אחד לשני, כמשל לשני נרות שע"י איחודם מקבלים אש להבה, ובזה הם נעשים "כלי קיבול" להשראת השכינה. אך בהבחנה יותר עמוקה, האיש והאישה אינם דומים אחד לשני, וחיבורם יחדיו בטבעיהם השונים זה מזה, יוצר ביטול והתכלות [כלי מלשון כלות] לכל אחד מהם, באופן של "זכו" מלשון זך, ואזי הם נעשים "אין", ונעשים "אחד" עם השכינה ממש, ולא רק כלי קיבול לשכינה [עיין בהרחבה בספר דע את ביתך - אהבת הדומה ואהבת השונה].

(קל"ח פתחי חכמה עם פירוש בלבבי משכן אבנה, חלק ג', עמ' ס"ט)

נישואין - אירוסין עניינם, הפרשה מכל העולם, כלשון שאומר הבעל 'הרי את מקודשת לי', וכלשון הגמרא (קידושין ב ע"ב) שעל ידי כן "אסר לה אכולי עלמא כהקדש", ואף הוא עדיין אסור בה (ארס בחילוף אותיות - אסר). וזו בחינת 'ראה, דין, פירוד, היבדלות. ונישואין עניינם, החיבור בין איש לאשתו, שמכניסה לרשותו. וזו בחינת אהבה, חיבור, אחדות (בלבבי משכן אבנה, חלק ה', פרקי עבודה ומחשבה, מאמר נ"ג). ואירוסין שייך גם בגוי, שרק מייחדה לו, אך נישואין שזו בחינת האהבה, נתחדשה רק בישראל (תורת הרמז - בלבבי משכן אבנה, פרשת ויחי).

נישואין - ישנם שני חלקים בנישואין, א. נישואין כתכלית לעצמם, ב. נישואין כתכלית לצורך הולדת תולדות, לצורך קיום מצות פרו ורבו. והנישואין כתכלית לעצמם, הם נישואין מחמת שזו צורת האדם השלם, "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם" (א"א - עתיק). ומצד כך, תכלית הנישואין היא גדר של עונג ושעשוע (עתיק), כי אין כאן תכלית לצורך התולדות, אלא עצם החיבור עצמו הוא התכלית, שהם היו מתחילה ביצירתם אחד, ובנישואין הם חוזרים לשלימותם ומקורם. וזו אהבה שמביאה לידי החיבור המוחלט, ששם העונג והשעשוע [והעונג והשעשוע הגמור הוא בחיבור לאלוקות, וכל שאר שאר שעשוע ועונג שבבראיה הם עונג ושעשוע חלקיים, שהתפשטו ממקורם].

(מסילת ישרים עם פירוש בלבבי משכן אבנה, פרק י"ט, עמ' רי"א)

נישואין - בנישואי איש ואישה ישנם שני מדרגות. א. חיבור ודבקות של שני נפרדים - האיש והאישה יחדיו (או"א). ב. דבקות בדרגה של שורש היצירה, שהאדם נברא יחיד, ובנישואין הם חוזרים לאחדות שהייתה בשורש היצירה שקדמה לנפרדות (א"א - עתיק). וכן הוא בדבקותו של האדם בבורא ית', ישנה מדרגה שהאדם דבק בבורא מכח כך שמכיר שהוא שורשו ומקור חיותו, אך עדיין הם "שנים" שדבוקים אחד בשני. וישנה מדרגה יותר פנימית בנפש של "קוב"ה וישראל חד", מדרגת התכללות, שהם "אחד" בעצם. וזו בכללות מדרגת אהבה שאינה תלויה בדבר.

(בלבבי משכן אבנה, חלק ב', פרק כ"ב)

נישואין - כל חיבור בבריא, מגיע מכח האש והחום, במקום של קרירות - אין חיבור. ולכן, "איש ואיש זכו - שכינה ביניהם", האש דקדושה, השכינה, מחברת ביניהם, אך אם "לא זכו - אש אוכלתן".

(בלבבי משכן אבנה, שובבי"ם, מאמר 'תיקון הרוק')

נישואין - חיבור בין איש לאישה מיועד להיות חיבור גמור, באופן של קביעות שאין לה ביטול, כמו השראת השכינה ששרתה ב"בית", בבית המקדש, שבית זהו מקום "קבוע" שאין לו ביטול, כך

מנורה

"נר חנוכה מצוה להניחו על פתח ביתו מבחוץ" (שבת כא:), שורש עיקר ההארה של נר חנוכה הוא מהדלקת המנורה, אבל במנורה היו שבעה קנים ואילו בהדלקת נר חנוכה אנחנו מדליקים שמונה נרות, יתר על מדרגת המנורה שהייתה רק של שבעה נרות. יש את השאלה הידועה של הבית יוסף מהו הנס שעבורו מדליקים נר שמיני, ותיירץ כמה תירוצים לדבר, אבל עדיין צריך לבאר מהו השורש של ההארה של הנר השמיני, הרי כל ההדלקה היא זכר למנורה, ובמנורה לא היה יותר משבעה נרות, א"כ הנר השמיני הוא לא מעין המנורה, גם אם הוא לזכר הנס.

נחדד את השאלה, בהדלקת נר חנוכה יש שני חלקים, יש את מה שזה נעשה זכר לנס שמצאו פך שמן, ויש מה שהוא מעין הדלקת המנורה. יסוד הדברים נתבאר בדברי הרמב"ן, שאמר לו הקב"ה לאהרן הכהן שהדלקת המנורה תישאר לעולם, ואף שביהמ"ק חרב ואין הדלקת המנורה, מ"מ ההארה של המנורה ממשיכה בנר חנוכה. א"כ יסוד ההגדרה של ההדלקה בחנוכה היא לא רק לזכר הנס, אלא זה משורש ההארה של המנורה ומכוחה מדליקים בחנוכה. ההארה של המנורה היא ההארה שמכוחה אנו מדליקים נרות חנוכה בכל שנה ושנה, כך כותב הרמב"ן, וא"כ קשה שהרי במנורה יש רק שבעה נרות, ואי אפשר לעשות זכר להדלקה בדבר שאין בו שורש ההארה רק לצורך זכר הנס.

איתא בגמ' בשבת (כב:), "וכי לאורה הוא צריך וכו', אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל", הקב"ה מעיד לבאי עולם על החיבור של כנסת ישראל והקב"ה, כיפר להם על חטא העגל וכו'. שבעת הנרות הם לא עדות רק לישראל, הדלקת השבעה נרות היא עדות לבאי עולם, זה הארה לבאי עולם שהם אומות העולם. כידוע יש מחלוקת ב"ש וב"ה האם פוחת והולך או מוסיף והולך, לשיטת בית שמאי פוחת והולך, ויש שני לשונות בגמ' מדוע פוחת והולך, או כנגד הימים שנשארו מהחנוכה, או שזה כנגד פרי החג, שבעים פרים שיוצרים מ"ג עד שבעה. שבעים פרי החג של סוכות הם כנגד שבעים אומות העולם, ומתבאר בד' הגמ' בשיטת ב"ש שבהדלקת הנרות פוחת והולך כנגד שבעים אומות העולם.

הבאנו לעיל את דברי הגמ' שהארת המנורה היא עדות לבאי עולם, וכמשנ"ת הדלקת נר חנוכה היא כנגד פרי החג שמתגלה בהם היחס של אומות העולם. א"כ בעומק ההארה של שבעה נרות היא הארה כנגד באי עולם, שבעה נרות כנגד שבעים אומות, והנר השמיני הוא כנגד ישראל, זה החילוק בין השבעה נרות של המנורה לשמונה נרות שמתגלים בהדלקת נר חנוכה. (בלבביפדיה מחשבה בינתים)

שלהבת עולה מאיליה (רש"י)

מדרגת השלהבת היא בבחינת אור המנורה, ששם היה 'שלהבת עולה מאיליה'. למעלה מכן היה את האור עליון יותר, של הארון, אור נ', ושמה מתאחדת העליון והתחתון. וזה סוד הנ' מתהפכת הכתוב אצל "ויהי בנסוע את הארון", כי זה היה כללות ההפכים של האש העליונה והאש התחתונה. משם, ממקום האור נ', מקום של כללות האור - יצא משם ניצוצות ליישר להם את הדרך, לעקור את כוחות הרע. שמה מתאחדת התחתון עם העליון: שמה מתאחדת הניצוצות שהם אש התחתונה, עם הלהבה שהיא אש העליונה. נץ ולהב יחד - זה סוד הארון, אור נ', הכוללת שני אורות הללו יחד.

אל מול פני המנורה

ברש"י, (ת, ב) ג' המזרחים פונים למול האמצעי. כיון שכולם פונים לאמצעי, לנקודה האמצעית שהיא שורש הכל. לכך הוה מקשה, דהכל אחד. (תורת הרמז)

'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות'. (ה, ב) וצ"ב השביעי להיכן פונה. והענין. שהוא פונה לתוך עצמו, חיצוניותו פונה לתוך פנימיותו. (תורת הרמז)

ותדבר מרים במשה

לעומת זאת, במדרגת מרים, בסוד מים תחתונים, נאמר "ותדבר מרים במשה". כי מרים היא שורש המרירות ושורש המריבה. היא באה לתקן אותו הדבר, אבל במעשה זה כאשר נפגמה מדרגת מרים, אז נפלה מרים למדרגת מים תחתונים, אל המרירות שבמים. מכח כך, מגיע החטא הלשון שנקרא מר.

התיקון למרים נתגלה כאשר נעשה מצורעת ומשה התפלל עליה א-ל נא רפא נא לה, והגמרא בבא קמא אומרת, אמר משה לרשב"ע ק"ו אם אביה היה ירק בפניה הלא תסגר לשבעה ימים. ק"ו שלא תסגר ל"ד ימים, די לה בשבעה ימים. מדוע דייקא כאן נאמר 'אם אביה היה ירק בפניה הלא תסגר שבעה ימים'? כי אם אביה היה ירק בפניה, התגלה כאן רוק מר. ברור שהרוק המתוק לא מביא לידי סגירה.

מרים באה לתקן את הרוק המר. כאשר היא יורדת ליסוד העפר, אז מתגלה המים כמי מריבה. בפגם של מריבה, "ותדבר מרים במשה", זה היה היפוך כל סדר חייה שדיברה במשה כדי להביאו לגדלותו, כל הגילוי של "כי מן המים משיתיהו" במשה היה מכח מרים - כלומר, מהמי מריבה. אומרים חז"ל שהאיצטגני פרעה אומר שהגואל של ישראל סופו על ידי מים, ואיפה זה התקיים באמת? במי מריבה. והמי מריבה מתגלה אצל מרים, "ותדבר משה במרים", ושם נאמר 'אם אביה היה ירק בפניה הלא תסגר לשבעה ימים'. איזה יריקה? בסוד רוק טפל, רוק מר.

רוק מר מתגלה מכח שינה. מה אמר הקב"ה למרים? בכל הנביאים אני מדבר להם בחלום. "לא כן עבדי משה, פה אל פה אדבר בו". מה ההבדל בין נבואת יום לנבואת לילה בחלום? בנבואה בלילה בחלום, זה מגלה רוק טפל, רוק מר, מכח שינה. אמר הקב"ה, בשאר נביאים אני מדבר בהם בחלום - בסוד רוק מר. אבל במשה אני מדבר עמו ביום - בסוד רוק מתוק.

זה עומק הפגם שהתחיל במרים כאשר דיברה נגד משה.

(דע את מידותך 041 יסוד המים)

בכ"ז אותיות של תורה שבכתב שכוללות את האותיות הסופיות, הם בבחינת תורה של שמן זית זך המתגלה במנורה כמו שאומרת הגמ' 'הרוצה שיחכים ידרים שמנורה בדרום', שם מתגלה הגבול שבבחינת האותיות הסופיות, ולכן נצרך שיהא במנורה שמן זית זך, משום שכל סוף יוצר עביות כדוגמת מחיצה וגבול וכפי שנאמר בקרא "שמתי חול גבול לים" (ירמיה ה, כב) שהחול הוא עב, ולכן נצרך במנורה שמן זית זך בשביל לזכך את כח הגבול מעביותו. (בלבביפדיה עבודת ה' בך)

שאלות ותשובות מספר שאל לבי

יבנה בית, ובתבונה יכונן, ובדעת חדרים ימלאון - (חב"ד) - מוחין.
וכן בכל פעם שנכנס לביתו, יאמר שלום מתוך רצון כנה ועמוק,
שהיא בס"ד "שלום בית", ומתוך מחשבה שבפועל יעביר על
מדותיו היום ולו בדבר קטן, בביתו - (א"ז) - מדות.
לעזור בפועל ולו עזרה קטנה בכל יום - (מלכות) - מעשה.

קדושת הבית היהודי

בשלום בית, יש שיטה שאומרים להשתמש הרבה בקשר ע"י
גוף, ובצירוף לזה להשתמש יותר בדיבור, לשוחח יותר סתם
לשם הבל, ואומרים הבקיאם בשלום בית שהצירוף הזו, הוא
ממש הדרך להצלחה בכל השלום בית, ושהדרך הזו מצילה כל
נשואין ומונע הרבה גירושין. אני רוצה לדעת מה דעת הרב בזה,
כיון ששמעתי דרשה של הרב בענין קדושת בית היהודי, ובתוך
הדרשה הרב אמר שהדור הזה פרוץ בענין הנ"ל.

האם כוונת הרב היה לבנ"א שאינם מתנהגים בצניעות בפני
אחרים, או שהכוונה אפ"י שלא בפני אחרים? ואם כוונת הרב
היה לצד השני, ומשום שהמימוש היא חרפה לבנ"א וכדברי
הרמב"ם, וא"כ אין זה דרך הקדושה לבנות בית היהודי. איך דבר
זה מסתדר עם מה שאומרים הבקיאם הנ"ל. האם אין הכי נמי,
שדבר זה מציל את השלום בית שלהן, אבל זה מציל רק את גלד
החיצוני של הנשואין, אבל הם מחריבים את כל הקדושת הבית
שלהן, וקוברים את נשמתם בזה? וא"כ עדיף להן להשאר בלא
שלום בית, משלום בית שאין עמה קדושת בית יהודי?

השאלה זו נוגע לי מאד, וגם לכל בר דעת שרוצה לקבל את
האמת של הרב בענינים אלו. סוף כל סוף, אני מוכן לקבל את דעת
הרב בזה ולהיות בטל אל דעת הרב בזה, אף אם יש לי קושיות
בזה. רק ברצוני לקבל יותר בהירות בזה ודעת את הסוגיא הזו, גם
"תורה היא וללמוד אני צריך". תודה מאד להרב על הכל.

תשובה:

גם שלא בפני אחרים הדבר צריך שיקול דעת דקדושה מתוך
עדינות. הדבר תלוי במדרגתם של בני הזוג בכלל, ובאותה עת
בפרט, שדיינו שמצילות אותנו מן החטא, מלבד שלו' בית. ולכך
הדבר הראשון שנצרך לבדוק איך לגרום שפתו בסלו מצילו.
אולם לא הותרה הרצועה לגמרי ח"ו. ודוג' לדבר מ"ש ישראל
קדושים וכו', אולם בשעת דחק גדול מאפיל בטליתו. וכן זמנים
שע"פ הסוד אין בהם יחוד, פסק המ"ב שאם יש חשש שיבא
לאיסור צריך להקל. וכן ע"ז הדרך בכל חלקי הדבר.

זאת ועוד. אמרו רבותינו שמקום זה נקרא קבר, וח"ו אם אינם
זוכים נקברים בתוכו. ולכך נצרך בדיקה עמוקה מה מדרגתם,
איזה פעולה שייכת לדרגתם ואיזה פעולה תורידם, ולא תמיד
ב' הצדדים שוים בזה. דבר זה כאשר יתר על המדה פעמים יוצר
שלו' מחמת שפלותם של בנ"א, אולם אמרו חז"ל שסט"א תחילתו
אחדות וסופו פרוד. ובדורנו רח"ל רוב בנ"א נפלו לקבר בחייהם.

הדרכה בשידוכים, וסיבת העיכוב בדורנו

שלום כבוד הרב. אם אפשר לקבל הדרכה כללית בנושא
שידוכים:

א. מהם הנקודות החשובות עליהם יש לשים את הדגש בשלב
הבירורים ובמהלך הפגישות, הן במחינת ההיבט הרוחני, והן
במחינת הרגשת הלב והתאמה בן בני הזוג?

ב. כמו כן יש בדורנו עיכוב של רבים בגיל הנישואין, ממה זה
נובע באופן כללי (אם בכלל יש סיבה כללית או שיש סיבות שונות) ועל מה
צריך לעבוד על מנת לסלק את המניעים לנישואים?

תשובה:

א. אם יש התאמה קרובה בעולם הרוחני, או לפחות התמסרות
לעולם הרוחני של הבעל לרוב בנ"א.

לכתחילה יש לחפש כמה שיותר מתאים בהלכות דעות,
במידות ובהרגשה. אולם ככל שאדם פנימי יותר, עיקר הדגש,
שישנו אופי ומידות שמתאים לו, או שיש בכוחו לעמוד ולהתחבר
ולהתמודד עמם, כי כאן בעוה"ז העיקר עמל ולא חיפוש נעימות
חיזונית. ע"כ נצרך לברר ולהכיר את נפשו ואת סדרי כוחות
נפשו, ולפ"ז להכיר עד כמה שניתן עם מה יקל עליו להתמודד
ועם מה יוקשה עליו. ולפ"ז לסדר סדר מעשי מה מחפש בזווג.

ב. כי זה נובע מעולם הפרוד השפל, ששם עומק הטומאה
המפרדת טהרה ואמונה.

כיצד לזהות את שורש הטוב שבנישואין

אדם שסובל מנישואין בעיתיים, אמנם יש לו למשל נחת
מהילדים, אבל מהנישואין אינו רווה נחת במיוחד. איך בכל אופן
אפשרי לזהות את שרש הטוב שבנישואין?

תשובה:

יש לנסות ולמצוא את חלקי הטוב שבנישואין. במשך כמה
חודשים יש לו לנסות להתבונן ולראות את כל חלקי הטוב
שבנישואין. עצם ההתבוננות בחלקי הטוב כבר יתן לו קצת
מנוחת הנפש. העבודה היא, לגלות דברים שלא ידע קודם
ההתבוננות. אם הוא לא מצא שום נקודה חדשה או לפחות נקודה
מבוררת יותר, סימן שההתבוננות לא היתה שלימה. לאחר מכן,
הוא צריך לנסות ולראות איזו נקודה מתוך אותם חלקים טובים
שמצא נראה לו שהיא הנקודה השורשית והעיקרית, וכשהוא
ימצא את אותה נקודה שנראה לו שהיא נקודה שורשית, יש לו
להתפלל לקב"ה שיזכה לראות האם נקודה זו באמת נכונה.

אפשרות נוספת: יש לו להתפלל שיזכה ויהיה אדם יותר אמיתי,
יותר מבקש אמת. ואזי באמת יזכה הוא לגעת בנקודת השורש.
ולאט לאט יגיע יותר ויותר למנוחת נפשו.

מה לעשות בכניסה לבית חדש

כשעוברים לדור בדירה חדשה (כבר דרו בה אנשים אחרים), האם
יש דבר מה לעשות או לומר שם כסגולה לשמירה לבית החדש.

תשובה:

כן. הנוסח המקובל לחנוכת הבית. וכן להתחזק באמונה,
בחינת "בכל ביתי נאמן הוא" - (כתר) - אמונה. וראוי שבכל יום
יהא בבית תלמוד תורה אם מעט ואם הרבה, בבחינת בחכמה

קיום מצוות הבית כראוי

לכבוד הרב שליט"א. מה שאמר הרב ב"דע את ביתך" שהאדם צריך לקשר בבית בעיקר ע"י קשר נשמה ופחות ע"י הגוף, לא הבנתי נכון, דאם מזהה עצמו יותר עם הנשמה וכן אם רוצה אחדות בעיקר ע"י הנשמה ולא עם הגוף, אז תאווה הגוף מקבל החלשה אצלו, ועי"ז לכאורה הוא מחריב את כל השלום בית שלו. ואע"פ שהרב מבאר שם ב"דע את ביתך" שאין הכוונה לאחדות נשמות בלבד, כיון שאנו צריכים בזמן הזה גם קשר של גוף, ואין אנו במדרגת קודם החטא, ועל כן לעולם יש לנו אחיזה של גוף, מ"מ הרב מייסד שם שעיקר הקשר הוא ע"י נשמה, ואחדות ע"י הגוף נעשה רק לנגע ולא עונג.

וא"כ מה שהבנתי בדעת הרב הוא, שבחיי נשואין, צריך לגלות את אור הנשמה אל תוך מערכת הגוף. אבל לא הבנתי איך אני יכול לעשות זה בפועל. ממה נפשך, אם הקשר הוא נשמתי אז האחדות ע"י הגוף אינו כלום, ואם מתקשרים ע"י הגוף אז קוברים את נשמתם. מסמתא לא הבנתי את כל היסוד שנאמר שם.

תשובה:

עיקר החיבור צריך שיהא ע"י הנשמה, למי שנמצא במדרגה זו. אולם גם חיבור של גוף שיש בו ענג, צריך שיכיר שתכלית עונג זה הוא נגע. וירגיש כך גם לו במעט. והרי שזה עוצר את תוקף הענג להתפרץ, כי שכלית ורגשית חש לפחות באופן חלקי שזהו נגע. וא"כ מצד הנשמה חיבור פנימי, מצד הגוף חיבור חלקי ע"י ענג, שנצטמצם ע"י הנגע שבו. והוא הוא עומק הענין הפנימי לא למלאות תאוותו. אולם מי שיש חשש שיפול באיסור ח"ו ע"כ, אינו במדרגה זו כלל לעשות כן.

בנין הבית מכח היסוד המשותף

הרב כותב שעל מנת לשפר את שלום הבית, צריכים שני בני הזוג למצוא את היסוד המשותף להם, וממנו להיבנות יחד. לי ולאשתי יסודות הפכיים (אני עפר דומיננטי והיא רוח). אנו נתקלים באתגרים לא מעטים כתוצאה מכך. בחסד ד' עלינו, יסוד המים תקיף אצל שנינו, ואנו מנסים לקיים את עצת הרב. אלא, שלא ברור לנו כיצד להיבנות יחד מיסוד המים, שעיקרו תענוג (אם הבנתי נכונה את דברי הרב). האם עלינו ולהנות מאוכל טוב יחד? להתענג יחד? זה נראה שזה רק יוריד אותנו למטה מבחינות רבות. נשמח לביאור והדרכה בנושא. תודה.

תשובה:

לפני שנתייחס לבנין הבית מכח היסוד המשותף, קודם לכן איש ואשה צריכים לבנות את עצמם.

השלב הראשון:

א. שכל אחד יתחבר ל"אני" האמיתי שלו, ומאותו מקום הם יבנו את הקשר ביניהם. כלומר, כאשר האיש יחיה את עולמו הפנימי, והאשה תחיה את עולמה הפנימי, הם יוכלו להתחבר כל אחד לזולתו, באופן המתאים למבנה נפשו ולכוחותיו האמיתיים, מבלי לעבור את גבולות נפשם העצמיים, ואז לחבור לגבולות הנפש של בני הזוג.

ב. שכל אחד מבני הזוג ישפיע מחלקו הטוב לזולתו, באופן שיצור חיבור. ולמעשה: א. על הבעל להכיר את עצמו ואת תכונותו החזקה, להתחבר אליה ולקבל ממנה חיות ושמחה. ב. על האשה להכיר את עצמה ואת תכונתה החזקה, להתחבר

אליה ולקבל ממנה חיות ושמחה. ג. כל אחד ישתמש בתכונותו החזקה, על מנת להטיב לזולתו וליצור חיבור בנקודות הטוב שבין בני הזוג.

ג. ובפרט במקרה שלכם שאתם מיסוד העפר, והיא מיסוד הרוח (כפי שציינתם בשאלה), התועלת שאתם יכולים להעניק זה לזה הלא גדולה היא. שהרי יסוד העפר ויסוד הרוח משלימים זה את זה. לדוגמא, יסוד העפר יכול לתת ליסוד הרוח יציבות ועקביות. ויסוד הרוח יכול לתת ליסוד העפר תנועתיות והרחבה (היפך מכח הצמצום, הנובע מיסוד העפר).

ד. כלל יסודי מאוד: כל דבר והיפוכו - שורשם אחד. ואם כן, מה שיש בך נמצא בה, ומה שיש בה, נמצא בך. ועל כל אחד למצוא בחציו השני, את מה שיש בו. או לחילופין, על כל אחד למצוא בעצמו, את מה שיש בחציו השני.

ומכח הנקודות המשותפות, לבנות את הקשר ביניכם.

השלב השני:

בעת נעבור לבנין הבית מכח היסוד המשותף. ראשית על כל אחד מבני הזוג לעבוד באופן אישי על איזון אותו הכח בנפשו, ולכוונו לקדושה. לאחר מכן, יכולים בני הזוג להשתמש ביסוד זה כמכנה משותף.

או לחילופין, למצוא את החלקים המתוקנים באותו יסוד שכבר קיימים אצל שני בני הזוג, ולהשתמש באותם חלקים כמכנה משותף. ובשאיפה להגדיל את החלקים הטובים של אותו מכנה משותף.

בדיעבד, אם אצל אחד מבני הזוג כח זה מתוקן יותר, ובכוחו לכוון את הצד השני, והצד השני מסכים לכך, גם כן ניתן להשתמש בחלק זה כמכנה משותף. וכמובן מתוך בחירה הדדית, ורצון להיבנות מכך.

וישנם מקרים מסויימים, שהמציאות מכריחה להשתמש במכנה המשותף אף מצד הנפש הבהמית, כפי שפורט בשאלתכם. וגם שם, יש להשתדל להכניס נקודת קדושה, כגון שזה יהיה לצורך מצווה - עונג שבת, סעודת מצווה וכדו'. ו"תן לחכם ויחכם עוד". בכבוד רב.

כיצד לזהות את שורש הטוב שבנישואין

אדם שסובל מנישואין בעיתיים, אמנם יש לו למשל נחת מהילדים, אבל מהנישואין אינו רווה נחת במיוחד. איך בכל אופן אפשר לזהות את שרש הטוב שבנישואין?

תשובה:

יש לנסות ולמצוא את חלקי הטוב שבנישואין. במשך כמה חודשים יש לו לנסות להתבונן ולראות את כל חלקי הטוב שבנישואין. עצם ההתבוננות בחלקי הטוב כבר יתן לו קצת מנוחת הנפש. העבודה היא, לגלות דברים שלא ידע קודם ההתבוננות. אם הוא לא מצא שום נקודה חדשה או לפחות נקודה מבוררת יותר, סימן שההתבוננות לא היתה שלימה. לאחר מכן, הוא צריך לנסות ולראות איזו נקודה מתוך אותם חלקים טובים שמצא נראה לו שהיא הנקודה השורשית והעיקרית, וכשהוא ימצא את אותה נקודה שנראה לו שהיא נקודה שורשית, יש לו להתפלל לקב"ה שיזכה לראות האם נקודה זו באמת נכונה.

אפשרות נוספת: יש לו להתפלל שיזכה ויהיה אדם יותר אמיתי, יותר מבקש אמת. ואזי באמת יזכה הוא לגעת בנקודת השורש. ולאט לאט יגיע יותר ויותר למנוחת נפשו.

סימן יג' - סעיף א': ארבע ציציות מעכבין זה את זה, שכל זמן שאין בה כל הארבע אינה מצויצת כהלכתה, והיוצא בה לרשות הרבים בשבת חייב חטאת.

בירור הלכה - סעיף א'

ותחילה נבאר מש"כ בסעיף ב', אם היא מצויצת כהלכתה מותר לצאת בה לרשות הרבים, מהו טעם ההיתר, ולפ"ז מהו טעם האיסור כשאינה מצויצת כהלכתה.

א. כתב בערוך השולחן (על אתר, סעיף ב) וז"ל, טלית המצויץ כהלכתו מותר לצאת בה בשבת לרה"ר וכו', ואפילו בלילה שאינו זמן ציצית, שהרי הם נוי הבגד, עכ"ל. ועיין ט"ז (סימן יח, ס"ק א) וז"ל, שהם נוי הבגד ותכשיטיה, עכ"ל. ולפ"ז בטלית שאינה מצויצת כהלכתה, כתב בחיי אדם (ח"ב, כלל נו, אות יג) וז"ל, היוצא בטלית שיש בו א' או ב' פסולים, חייב, שהציצית אין נוי לבגד, עכ"ל. ובפשטות ה"ה כל פסול שיש לציצית, שלא לשמה וכד', כי אינו נוי לציצית, כי אין כאן מצות ציצית. אולם כתב החזו"א (או"ח, סימן ג, סוף אות כח) וז"ל, ונראה דטליתות קטנות שאין בהן שיעור, נמי אין הציצית משוי, כיון דאינו עומד להסיר הציצית וניחא ליה בהן, דנראה על ידן כלבוש בגד ציצית, הרי הן תכשיטי הבגד, ובמ"ב לא כתב כן, עכ"ל. ולפ"ז כל שנראה כציצית כשרה, אף שאינה כשרה, הוי כתכשיטי הבגד, שנראה כציצית, וניחא ליה ללבוש שייראה לרואים שהולך עם ציצית, והבן.

ב. כי הציציות בטלות לבגד (עיין מנחות, לז, ע"ב; שו"ע, או"ח, ש"א, סעיפים לח-לט), וכלשון זכרו תורת משה (סימן נג, אות כז) כל דבר המחובר לבגד, הרי זה בטל לבגד, עכ"ל. אולם עיין רמב"ן (תשובות המיוחסות לרמב"ן, סימן ר"ט, והובא בב"י על אתר) וז"ל, אמנם ר"י פירש שאפילו בטליתות שלנו הציציות חשבי שהם עשויים לשם מצוה, ולא בטלי, עכ"ל (ועיין שו"ת הר"ף, סימן רצט, ובחידושים המיוחסים לר"ן בשם הר"ה והרא"ה, וביאור הלכה, ש"א, סעיף לח). והרי שדבר מצוה חשיב ולא בטל. ולפ"ז בציציות פסולות, אם אין דעתו להשלימם, בטלים. אולם מצד שדעתו לתולשם מן הבגד דנו האחרונים שאינם בטלים.

ג. הציציות צורך הבגד, ונעשים חלק מן הבגד, הם מחמת שהם צורך לבגד (והן מחמת שהם חלק מן הבגד). כתב בחיי אדם (ח"ב, כלל נו, אות יג) וז"ל, היוצא בטלית שיש בו ציצית א' או ב' פסולים, חייב, שהציצית אין נוי לבגד ולא צריך לבגד, אלא כל זמן שכולן כשרין, כיון שמצותו בכך ואסור ללבוש הבגד בלא ציצית, אז הם צורך הבגד, משא"כ כשאינם כשרים, ואז אף אותן שלא נפסלו, מ"מ הם פסולים, דהא אסור ללבוש אם לא שיש בו ד' ציציות, עכ"ל.

ד. כיון שנוי לו לאדם (לבני אשכנז) שרואים ציציותיו בחוץ, הוה ככל תכשיט שמותר לצאת עמו, והיתר זה רק למי שזה נוי לו, ובאופן שזה נוי לו. והבן שאינו רק מדין נוי ציצית המחוברת לטלית, אלא נוי לעצמו.

הלכה פסוקה - סעיף א'

היוצא עם טלית שציציותיה פסולות, אם יש בהם נוי וכן אם הם בטלים לבגד, מותר לצאת בהם בשבת.

פירוש על דרך הסוד - סעיף א'

כתב בקצוץ פרק ד' של מנחות עוסקת צמנות ודינים האם מעכבים זה את זה אס לאו. וצפרטות מנינו כמה דינים של "ארבע" שמעכבים זה את זה.

סוגיא דידן של ד' ציטיות, כמ"ש (מנחות, כח, ע"א) ארבע ציטיות מעכבות זו את זו, שארבעתן מניו אחת, ר' ישמעאל אומר ארבעתן ארבע מנאות. ואמרו (ילק"ש, במדבר, פרק טו, רמז תש"ג) ד' ציטיות מעכבות זו את זו, דכתיב צהו הויה. ועיין רמב"ם צפירוש המשניות (מנחות, שם). וכגון הא דאמרו (מנחות, יט, ע"א) ארבע מינים צמנאות מעכבים זה את זה, דאמר קרא (ויקרא, יד, ב) זאת תהיה תורת המצורע, כמאן דכתיב צה חוקה דמי. וכן הא דאמרו (שם, כח, ע"א) ארבע פרשיות של תפילין מעכבות זו את זו. וכתב הרע"ב (שם, פ"ג, מ"ו) וז"ל, וארבע מתנות שעל ארבע קרנות שעל מוצת הזהב, נמי מעכבות זו את זו, אע"פ שלא הוזכרו צמנאות, עכ"ל. ועיין שם (פרק ד', משנה א') צמנאות החילון אינם מעכבות. ועיין רמב"ם (הל' בית הבחירה, פ"ב, ה"ז) שעלם הקרנות מעכבות. ועיין רש"י (זבחים, לט, ע"א, ד"ה מתן ארבע). וז"ל פסקי הרי"ד (שם) מתן ארבע דמוצת הפנימי שאין מעכבות בכל מקום, שהרי צמנאות החילוניות אין מעכבות כדאמרן, מנין שיעכבו צמנאות פנימיות, ח"ל כן יעשה לו, עכ"ל. וכן ד' מינים שכלול צמנאות זה את זה. עיין מנחות (כו, ע"א). תוס' (שבת, קלא, ע"ב, ד"ה שכן טעון). ועיין סוכה (לד, ע"ב), וצפיר האגודה (שם).

וסוד ד' ציטיות שמעכבות זו את זו, מפני שהם ד' מוחין, חו"צ וחו"ג, כנודע. עיין מלך שימורים (שער הציצית, ד"ה משנה במסכת מנחות פרק הקומץ, ארבע ציציות מעכבות זו את זו, שארבעתן מצוה אחת). וכתב שם, וז"ל, שד' פעמים כנ"ף, גימט' ציטיות, לכן אמרו חז"ל ארבע ציטיות מעכבות זו לזו, שארבעתן מניו אחת, ר"ל שארבע פעמים כנף גימט' "ציטיות" אחת, א"כ כשחסר כנף אחד אינו נקרא ציטיות בשלימות. וזה סוד שמציא רש"י על "כנפי בגדיהם", כנגד ואשא אחכם על כנפי נשרים, על ד' כנפות ולא צעלת ג' ולא צעלת ה'. הכוונה הוא שיקוד דצינה ששם הוא החירות, הוציא ישראל ממצרים, ושם הוא הציטיות, כמ"ש צהר שלח דף קעז ע"א וכו'. ולכן רמז צפרטת כנפי נשרים, כי "נשרים" גימט' ד' פעמים כנף, להורות שצמנות סוד הד' ציטיות הוציא אותם ממצרים, עכ"ל. וכתב בספר הקנה, וז"ל, ולמה ד' ציטיות מעכבות זו את זו, ח"ל צמנאות שארבעתן אחת כולם צעין, רק להיות כלולה צד' כנפות ואז שבו כולם אחת, ואם היא חסירה מכנף אחד עדיין הוי קצינה צנף אחד, עכ"ל. וכן הוא צשון סודות (אות מג) הטעם שהציטיות מעכבות זו את זו. וכתב צמנאות דוד לרד"ק (מצוה פד) וז"ל, וארבע ציטיות מעכבות זו את זו, לפי שצריך ליחדה עם כל אחד מד' כנפים אשר למעלה ממנה, עכ"ל.

עץ חיים עם ביאור בלבבי משכן אבנה

שער הפרצופים

דרוש אחר ופנים. דרוש ג' בחי' שיש בכל העולמות והם כלים ואחור ואמצעי ופנימי. דרוש עיבור יניקה ומוחין. דרוש חיצוניות ופנימיות של כל העולמות. וד' דרושים קשורים ביחד. וזה ענינם בקצרה.

דרוש א'

פב"פ עם נוקבא: נמצא שדברי הרב הם דבר והיפוכו, כי עיבור ויניקה נקראים כולו אחוריים למרות היות להם פרצוף פנים, ומאידך פרצוף הפנימי נקרא כולו פנימי למרות היות לו ג"כ אחור, ולכן החיצונים לא יכולים לינק גם מאחור דפרטות דיליה.

וצריך לבאר מדוע כאשר ז"ן הם פב"פ אין הקליפות יונקים מהם, הרי סוף כל סוף יש בהם אחוריים דפרטות, ונהי דיש להם מחיצה לכל אחד באחוריו מ"מ הקליפות יכלו לינוק כי משם הוא שפעם.

ויתבאר לפי מה שהוגדר שהגדרת אחוריים היינו משום שיש אפשרות ליניקת 'אחרים', מעתה מדרגת הפנים הוא היפוך בחינת האחוריים, כלומר האחור שיש בפנימי שהוא הגדלות הוא בסוד 'אחרי ה' אלקים תלכו', והיינו שהוא בחינת 'פנים', כלומר כל האחוריים בטלים למציאות הפנים, ולכן אין הקליפות יכולים לינוק.

מעתה צריך ביאור מדוע במדרגת העיבור והיניקה שכו' לו נקרא בחינת אחוריים, א"כ מדוע הקליפות לא יונקים גם מבחינת הפנים שלהם אלא רק בבחינת האחוריים שלהם. כלומר נהי דנקראים אחוריים רק ביחס למדרגת הגדלות אבל ביחס לעצמם הפנים הם בחינת הפנים, מ"מ נימא שכמו שבמדרגת הגדלות אין הקליפות יונקות מאחוריים שלהם כי שם האחוריים הולכים ובטלים לפנים, א"כ במדרגת האחוריים שהפנים נקראים אחוריים מדוע לא יונקים גם מהפנים.

אלא עומק הענין הוא דהנה כאשר ז"ן דבוקים אב"א כדי שלא ינקו החיצונים, יש לשאול מהיכן הם יונקים, הרי בודאי שיש להם מציאות של קיום, וכל הקליפות יש

דרוש אחר ופנים. דרוש ג' בחי' שיש בכל העולמות והם כלים ואחור ואמצעי ופנימי. דרוש עיבור יניקה ומוחין. דרוש חיצוניות ופנימיות של כל העולמות. וד' דרושים קשורים ביחד. וזה ענינם בקצרה.

ויען שעומדים ז"א ונוקבא אב"א להיות להם פרצוף החיצון [לבד] לכן אותו פרצוף החיצון כולו נקרא פרצוף אחוריים עם היות בו פנים ואחור בודאי: הוזכר לעיל שאחוריים הוא מלשון שאחרים יכולים לינוק משם, והיינו אלהים אחרים. כלומר 'פנים' היינו שפונה אליו ומאיר אליו, לעומת כן אחוריים היינו שאין פונה אליו, ולכן גם אחרים שאין פנים אליהם יכולים לינוק מאותו מקום.

מעתה נימא מילתא בטעמא על מש"כ הרב שפרצוף החיצון נקרא כולו חיצון עם היות לו ג"כ פנים דפרטות דיליה, והיינו דכיון שהיחס שנקרא אחור הוא כי אלהים אחרים יכולים לינוק משם לכן נהי דיש לו פנים דפרטות מ"מ אלהים אחרים יונקים, לכן כולו נקרא אחוריים, והפנים דפרטות הופכת להיות במדרגה של אחור, ודו"ק.

נימא טעם נוסף שנקרא כולו אחוריים, והוא כי פרצוף החיצון היינו מדרגת העיבור, ואמרו חז"ל שכאשר העובר במעי אימו הוא באופן של ראשו בין ברכיו, כלומר כאשר העובר מכופף ראשו בין ברכיו נמצא שאין לו צורת פנים גלויות, נמצא שהוא כולו במדרגת אחוריים.

וכן הענין בפרצוף האמצעי: כלומר לא רק מהפרצוף החיצון יכולים לינוק אלא גם מפרצוף אמצעי כי הוא נקרא אחוריים בערך לפרצוף הפנים.

אבל הפרצוף הפנימי נקרא כולו פרצוף הפנים עם היות בו פנים ואחור כיון שבהיות שנכנס הוא בז"א אינו עומד רק

^א כלומר לכן הם עומדים אב"א כדי שלא ינקו, אלא רק יונקים כדי קיומם.

^ב ומיד מבואר שיש יניקה פותרא כדי קיומם.

פִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה וְדִבֵּר ה' מִירוּשָׁלַם

חילוק בין האחוריים שהיניקה של הקליפות היא להדיא, לבין הפנים דאחוריים שהיניקה אינה להדיא. נמצא שמה שנקראים גם הפנים אחוריים אינו רק ענין בערכין למדרגת הגדלות, אלא הם נקראים אחוריים כי גם מדרגת הפנים של עיבור ויניקה שאינם פנים גמורות אלא יש בה מן התפיסה של אחוריים, ודו"ק.

והנה ב' בחי' יש בקדושה, א' נקרא פנימית וא' נק' חיצונית, והענין כי כמו שבעוה"ז התחתון יש בחי' אדם בפרצוף הגוף והנפש, ועומד תוך הארצות של עוה"ז, כך יש למעלה בעו"ל אצילות בחי' אדם עליון דקדושה כלול מכלים ואורות כנ"ל, כי יש בו ג' פרצופים של כלים הנקרא עיבור יניקה ומוחין, ובתוכם האורות הנקרא נר"ן, ובחי' זו היא עיקרית ונקרא פנימיות העולמות, כי הוא דוגמת האדם בעוה"ז: כנודע בדברי הרב סוד חמש מדרגות שנגל"ה, שהם שורש, נשמה, גוף, לבוש, והיכל. וכל אחד יש בו חמש מדרגות דפרטות דיליה. ובאדם ג"כ יש לו שורש נשמתו, נשמתו, גופו, לבושו, וביתו.

עוד יש בחי' ב' והוא עולם אצילות עצמו הנחלק בז' היכלות, אשר בתוכו עומד אדם העליון ההוא, והעולמות והיכלות נקרא חיצונית העולמות, ואע"פ שהם בחי' עולם והיכלות בערך הפנימי הנקרא אדם, אבל עכ"ז גם הם בעצמם מהיכלות ההם מצוירים בציור אדם, וכנזכר זוהר פ' תו"לדות דלית בריה ושום שייפא דלא אתברי בצורת אדם, וזה נקרא אדם חיצון בערך אדם הפנימי: כלומר כיון דהאדם העליון הוא צורת אדם, לכן העולמות והיכלות שהם מלבישים על צורת אדם הם ג"כ בצורת אדם. וכן באדם התחתון נהי דגופו וגם הלבוש הם בצורת אדם, אלא גם ביתו בעומק הוא בצורת אדם, וכל אדם לפי מדרגתו מתראה צורתו במדרגותיו, ולפ"ז בעומק גם בחינת ההיכל שהוא מקום הוא לפי צורתו הפנימי, כלומר כמי דתו, ואע"פ שמבשרי אחזה שאינו נראה כפשוטו, אולם הוא כוונת דברי הרב דלית בריה ושום שייפא דלא אתברי בצורת אדם, וזה צורת אדם בערך ללבוש הפנימי ממנו, שהגוף הלבוש וההיכל הם חיצוני בערך פנימי שהוא השורש והנשמה.

וגם אדם חיצון הזה יש בו כל בחי' הנ"ל כאדם הפנימי שיש בו עיבור ויניקה ומוחין ופרצוף של גוף וכלים, ובתוכם האורות שהם נשמתם וכל זה בקדושה: כלומר בכל מדרגה

להם קיום משורש הקדושה כנודע, ומוכרח שיונקים כדי קיומם. ובודאי שהם יונקים כדי קיומם, אלא שזה עומק הדבר שכל פרצוף העיבור נקרא אחוריים, ואע"פ שהם עומדים אב"א ואזי יש בהם גילוי של פנים דפרטות, מ"מ בודאי שהקליפות יונקות, והמציאות שהם יונקות, הוא עומק הגדרת פרצוף העיבור שלכן נקרא כולו אחוריים, ודו"ק.

אלא שאם לא היו מחוברים אב"א ואז האחוריים שלהם היו גלויים, אזי הייתה יניקה גמורה, אך עכשיו שהם מחוברים אב"א היניקה היא רק כדי קיום של הקליפות, ונמצא שהיניקה היא מכללות המדרגה, שהיא נקראת כולה אחוריים, אבל כיון שהם עומדים אב"א ונמצא לפ"ז שהוא גילוי של פנים, והפנים פונים לדבר מסוים, כלומר הם פנים שיש בהם שליטת מה, על אחוריים, שיכולים להיות מכוונים לדבר אחר, דוגמא לדבר הוא תינוק שרץ לדבר מסוים וזהו בחינת פנים, אולם בקלות אפשר להסיחו לדבר אחר, לכן מחמת כך היניקה היא יניקה פורתא.

והיינו כי במדרגת פנים גמורות, האדם ברור לו להיכן הוא הולך, ואינו משנה את פניו להיכן הוא הולך מחמת שמסיחים דעתו, כמאמר הכתוב 'ופנית בבוקר והלכת אוהליך', ובמדרגת המוחין הגמורים, הוא כולו מכוון ל'שויתי ה' לנגדי תמיד'.

והבן זה היטב ואל תטעה אם תמצא במ"א שקורא בחי' אחור אל כל פרצוף החיצון או אמצעי כולו בין לבחי' אחוריים שבו ובין לבחי' פנים שבו, אבל עיקר האחוריים אינם אלא כפשוטן שהוא אחוריים של כל פרצוף ופרצוף: והיינו כי בערך למדרגת הפנים שהיא מדרגת הגדלות נקראים פרצוף החיצון או האמצעי כולו אחוריים, אך מ"מ שם אחוריים כפשוטן נקרא על אחוריים דכל מדרגה ומדרגה, והוא פשטות דברי הרב שהתבארו עד השתא.

אולם נחדד את עומק דבריו לפי מה שנתבאר, כי מדרגת אחוריים כפשוטו היינו כי הדבר פונה למקום אחר ולכן יש יניקת החיצונים, אולם יש בחינת אחוריים שנקרא גם על בחינת הפנים דעיבור ודיניקה³ שהם נקראים אחוריים כי הפניה שלה לדבר אינו פנים גמורות אלא ברגע קט יש היסח דעת לפנות למקום אחר ולכן אע"פ שמחד זה נקרא פנים, מ"מ מאידך זה נקרא אחוריים. אלא שיש

³ כמים אחורונים, וכשערות היוצאות מהבתים של תפילין של ראש וכדומה.

⁴ וברור שיש הבחנה בין כח ההסחה שיש בין הפנים דעיבור להסחת הדעת דפנים דיניקה, והבן.

ואח"כ כשיש לה פרצוף החיצון שלם גבוה כשיעור נה"י דדכורא אז נקראת עיבור שלה, ואח"כ יש לה פרצוף הב', ואח"כ גם הג' ע"ד הנ"ל ממש בז"א, ואז נשלמת כאורך ז"א ממש: מנקודה למדרגת נה"י ואח"כ לו"ק, ולט"ס, וי"ס כאורך ז"א.

גם מזה תבין מה שנמצא כתוב בספרינו כי לפעמים אין ז"א נוטל שפע אף אם הוא שלם בג' פרצופים אלא מן הפרצוף החיצון של עתיק או א"א הנקרא אחר שלו, כי היותר חיצון של העליון הוא מעולה יותר מפנימי שבתחתון: והיינו כמ' בואר בדברי הרב במקומות אחרים שהיום אין לנו השגה בפנימיות עתיק, אלא בחיצוניותו, כי פנימיות עתיק הוא אור דלעת"ל, ובעומק פנימיות עתיק הוא פנימיות א"ק, וכמו שאין לנו הארת א"ק הכי נמי אין לנו השגה בפנימיות עתיק, אלא בחיצוניות עתיק שהוא זה שירד לתתא באב"ע.

אולם צריך ביאור מש"כ שהוא פרצוף חיצון דעתיק או א"א הנקרא אחר שלו, והנה כבר התבאר הרבה שאין בחינת אחר בעתיק, כי הוא כולו פנים, כמבואר ברמח"ל, ובשלמא א"א עצמו שיש בו ימין ושמאל, נמצא שיש בו בחינת אחר, משא"כ עתיק שהוא מחובר אב"א, הרי הוא כולו פנים ואין בו אחר.

ואמנם הרב מבאר שהמדרגה התחתונה של העליון שהיא חיצוניות העליון היא יותר עליונה מן הפנימי של התחתון, אך מ"מ מה היחס שיש בחינת אחר בעתיק.

אלא דנהי שעתיק הוא כולו פנים כדנתבאר, אך מאידך כנודע שעתיק הוא מלכות דא"ק שירדה לראשית עולם האצילות, ותכליתו להאיר מלעילא לתתא ולחזור ולהעלות את כל חלקי אב"ע לעילא.

מעתה נבאר שכל התפיסה של עתיק שהוא כולו פנים הוא ביחס לתפיסה שלו שהוא יורד להאיר מלעילא לתתא, אך ביחס לתפיסה שהוא מעלה את כל חלקי אב"ע 'חזרה' לעילא, הרי נמצא בעתיק גילוי של בחינת 'אחר', כלומר הוא חוזר למקום עליון, אזי הוא כולו מציאות של אחר. ושורש הדבר הוא מה שמבואר בסוד העקודים שהאורות חוזרים לעילא להתכלל בעליון, לפה

יש בו עיבור יניקה ומוחין, נמצא לדוגמה אדם שהוא במדרגת עיבור יש לו בית קטן, וכאשר הוא במדרגת יניקה הבית הוא יותר גדול, וכשהוא במדרגת מוחין, מדרגת גדלות, אזי הוא בבחינת 'דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם', והיינו דכאשר הוא במדרגת גדלות שיש בו דעת אזי הדירה היא לפי דעתו, אולם כפשוטו הוא נראה רק בגופו ובלבושו שהגוף והלבוש גדל יחד עימו^ה, אך ביתו אינו נראה אצל רוב בני אדם, כי יש בני אדם שבתיהם גדולים ודעותיהן קטנים, וכן להיפך, ויש לכך כמה סיבות, אך בהגדרה כוללת בצורה השלימה של הדברים כך היה צריך להיות, שביתו של אדם הוא גילוי מהות פנימיותו, ובעוה"ז ברוב המקרים אינו שווה זה לזה, והבן.

וכן דוגמתן בקליפות אדם פנימי ואדם החיצון שהם ההיכלות הטמאים שלהם, וכל זה באצילות ועד"ז בבי"ע ונשלמו הד' דרושים בקצרה (הבן מאד ענין פנים ואחר).

ואמנם בענין נוקבא דז"א כיון שתחלתה לא יצאת בו"ק כמו הז"א אלא הנקודה י' שלה בלבד: כפי שכתב הרב לעיל^ה "ומנקודה זו מתחיל בנין כל מציאותה וכו' וזהו שורש כל בחינת הנוקבא וזהו ראשית ואחרית כל דרושיה", משא"כ הז"א שהוא ו"ק שהוא תלת כלילן בתלת.

והנה שער דידן הוא שער הפרצופים, ובסוד נקודה אין בה בחינת פרצוף, וכפי שיבואר לקמן בדברי הרב כי פרצוף מהותו הוא צירוף, נמצא כי פרצוף אינו נקודה, ונקודה אינה פרצוף, וצירוף הוא צירוף של ג' חלקים, ימין שמאל ואמצע, ואין צירוף של שנים אלא ג' שהאמצע מחברם.

נמצא שבעומק הנוק' אינה במדרגה של פרצוף, אולם לקמן יתבאר מהו האופן שיש בה פרצוף, אך עומק מדרגתה אינה פרצוף, כי היא נקודה, וכדברי הרב שהוא ראשית ואחרית כל דרושיה שאינה אלא בסוד נקודה אחת.

לכן יש בה עוד מדרגות אחרות, תחלת הכל נקודה קטנה ואז אינה נקראת פרצוף כלל: כלומר כיון שראשיתה נקודה לכן יש בה עוד מדרגות של גדילתה שהיא צריכה לגדול.

רק רביעית ההין או מדה זעירא: לקמן בשער הנוק' יבואר מה היחסיות של רביעית ההין ומידה זעירא.

^ה כן נגלה בדור המדבר.

^י שער הנסירה פ"א.

^ז מפ"ב והילך.

^ח וכן התבאר בשער אח"פ פ"ג, ועיין שם בדברינו.

כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה וְדִבֶּר ה' מִירוּשָׁלַם

עומק סוד השבירה הוא נפילת המוחין למקום הזו"ן, והנה מה שנפל מאו"א הם ישסו"ת, ונקראים מוחין, אולם הם כח המדמה שבמוחין, והנפילה שלהם היינו שנפל כח המדמה למקום הזו"ן. והוא שורש עץ הדעת טוב ורע כמבואר בגר"א, והיינו כי שורש ה'טוב' הם המוחין עצמן, ושורש ה'רע' הוא שורש כח המדמה.

מעתה נבין את דברי הרמ"ז שאחוריים דאו"א שנפלו שהוא כח המדמה, לא נפל אלא הנה"י שבו, ולא החג"ת דכח המדמה. והיינו דבנפילה יש ירידה ממדרגתם ויש נפילה למקום התחתון, כלומר מה שנפלו נה"י דאו"א הוא ירידה ממדרגתם, ומה שנפלו נה"י דישסו"ת הוא ירידה למקום תחתון שהוא כח המדמה שיוורד לתתא, ואע"פ שירדו רק במקום האצילות ולא לבי"ע מ"מ הוא ירידה בערכם, ובזה הם שורש לפגם של נפילת המוחין לתתא.

והיינו דכאשר כח המדמה יורד למקום המידות שהוא מקום ז"א דאצילות, אזי היא ירידה שאינה נפילה גמורה, אולם כאשר כח המדמה יורד למקום המלכות, 'המעשה', דהיינו לעשות את שאינו ישנו, שהוא המדמה הגמור, הוא נפילה, והוא שורש דשורש לרע, שורש לכפירה, דהיינו כי כח המדמה עושה את שאינו ישנו, והכפירה עושה את שישנו אינו ח"ו.

ובזה מתבאר היחס של דברי הרמ"ז שהנפילה הייתה בנה"י של או"א, בנה"י של המוחין, והיינו כי נה"י הוא יחס של המלכות בחינת 'מעשה', ששם הוא השורש של נפילת המדמה הגמור, שהוא עושה את שאינו ישנו והבן".

דא"ק, כלומר כשחוזרים לא"ק הם מאירים דרך אחוריים, זו תפיסת 'אחור' דעתיק^ט.

עומק ההגדרה היא, דכאשר עתיק מאיר מלעילא לתתא אזי הוא כולו הארה של פנים, בלי חשבון ההארה בסוד שויות, אך כשהוא מאיר להעלות את חלקי אבי"ע לעי לא אזי הוא מאיר לכל אחד לפי מדרגתו למי שהוא ראוי לעלות חזרה לא"ק, ואזי נקרא שמאיר בדרך אחור, והבן.

גם תבין כי פרצוף האמצעי אף כי נקרא אחור בערך הג' הפנימי מכולם, אמנם לפעמים נקרא פנימי בערך החיצון שבכולם: כלומר מציאות הדבר מוגדרת לפי הערך שלה ביחס למדרגות אחרות, ולכן הפרצוף האמצעי פעמים מוגדר כחיצון והוא בערך לפנימי, ופעמים הוא מוגדר כפנימי בערך לחיצון.

ובזה תבין מה שנתבאר אצלנו כי בעת מיתת המלכים של ז"א היה בו אחור ופנים והוא לסבת היות בו תמיד נה"י חג"ת ו"ק שהם פרצוף החיצון ואמצעי כנ"ל, ואז החיצון נקרא אחור ואמצעי פנימי בערך החיצון והבן זה: והיינו דכ' מבואר שהשבירה הייתה בו"ק דז"א, ובפרטות במלכויות שלהם, נמצא שהשבירה הייתה בין באחור ובין בפנים, כלומר גם בחג"ת וגם בנה"י, כי החג"ת הוא נקרא פנים בערך לנה"י.

ועיין בדברי שלום, שהביא מדברי הרמ"ז שבז"א השבירה הייתה בחג"ת ובנה"י לעומת כח נפילת האחוריים דאו"א הייתה רק בנה"י שלהם, והקשה דכיון דע"כ יש שורש לחג"ת דז"א בחג"ת דאו"א וא"כ היאך לא הייתה שבי רה גם בחג"ת דאו"א, ולכן הוא מיישב דהשבירה הייתה בנה"י דאו"א ובנה"י דישסו"ת והיינו כי עומדים זה כנגד זה, או"א מצד ימין וישסו"ת כנגדן משמאל, וחג"ת דז"א גרם שבירה בנה"י דאו"א, ונה"י דז"א גרם שבירה בנה"י דישסו"ת, ונמצא כי נה"י דאו"א שבצד ימין הם בחינת חג"ת בערך לנה"י דישסו"ת, ועי"ש בהרחבה.

סדר השבירה כפי שהתבאר במקומו הוא, שבכתר הנה"י נפגם, באו"א האחוריים שלהם נפלו, ובזו"ן כל הז"ת נש' ברו. ובכללות אחוריים דאו"א היינו ישסו"ת, ופעמים הם נקראים מלכויות דאו"א, ופעמים נקראים הז"ת דאו"א, והיינו כי או"א הם 'פנים' בערך לישסו"ת שהם 'אחוריים'.

^ט הדברים רחבים ועמוקים, וביארנו מקצת הדברים כיון שהוזכר בדברי הרב אחור ביחס לעתיק.
^י אולם גם במדרגת פנים יש כמה מדרגות.
^{יא} ועיין עוד בשער אח"פ פרק ג' מה שמבואר שם בהרחבה.

הכרת גדלות הבורא

על העבודה

עבודת הנבראים להשיג גדלותו יתברך, וכך נעשית התכלית של גילוי ייחודו שהוא גדלותו של הבורא.

אמנם הכרה זו בגדלותו של הבורא אין הכוונה לידיעה בעלמא, אלא כמו שהאר"ך ביושר דברי אמת (אות כא) לבאר מהי ההכרה^א, ותמצית דבריו שהכרה היא מה שהאדם מתבונן בידיעתו במחשבה הראשונה (היא חכמה) באופן של מבין דבר מתוך דבריו (וזה בינה) ולאחר מכן הוא מעמיד את דעתו על ציור אחד (וזהו דעת).

ולפי זה גם כאן מה שנאמר ויכירו גדלותו, היינו מצד הבינה, ושלמותה כאשר היא מתגלה בדעת, וזה מכוח התבוננות בגדלותו של הבורא ולאחר מכן תקיעת הדעת בגדלות הבורא כפי מה שהצטייר במדרגת הבינה.

וזה מעין מה שמבאר ברמב"ם בתחילת

פרק ב ביסודי התורה, שמכוח כך שהאדם מתבונן בבריאה הוא מכיר גדלותו של הבורא יתברך והוא אוהבו^ב.

ובהרחבה העבודה היא התבוננות בכל דרכי ההנהגה, ועל ידה להכיר ולדעת גדלותו של הבורא, וזוה מתקיים התכלית של הבריאה, אולם העיקר במדרגה זו, זהו גילוי ייחודו יתברך.

ומצד המדרגה הזאת, אין עיקר העסק במחשבה על הבורא לעצמו, אלא במחשבה על גדלותו ודרכי הנהגתו המופלאים וייחודו.

וכן מצד מדרגה זו על האדם לגלות ולפרסם שמו יתברך בעולם כדי שכולם יכירו גדלותו וזוה התקיים התכלית של הבריאה^ג.

על התורה

טעם זה הוא המשך לטעמים הקודמים, שתכלית כל הבריאה היא ההטבה וזה מלך מדרגת ז"א שמיטיב למלכות, ואת ההטבה הזאת צעומק הוא מקבל מהצניע שמעליו שזו מדרגת הכרת גדלותו יתברך והיא היא עומק ההטבה, מה שהנבראים יכירו גדלותו ויתגלה ייחודו.

ובדרך זו דרך הרמח"ל שהאר"ך צספריו רצות שתכלית הבריאה היא גילוי ייחודו, ומאידך צכמה מקומות הוא גם כותב שתכלית הבריאה היא להיטיב לנבראים, אלא שצעומק ענינם חד, התכלית הוא הכרת גדלותו שהיא ההטבה לנבראים, ואזי מלך הנבראים (מדרגת ז"א) ההטבה היא התכלית, ומאידך יתברך (מדרגת צינה) גילוי ייחודו הוא התכלית.

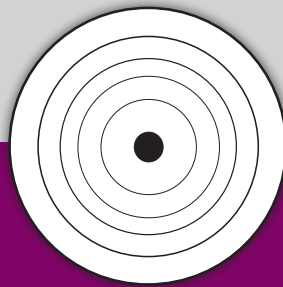
ובמובן שיש הרבה אופנים של הכרת גדלותו, אלא שעיקר הגדלות היא גילוי ייחודו.

וגילוי זה אפשר להשיג מכוח הצניע שעניינה התבוננות בגדלות הבורא.

^א ושם עוסק בהכרת הבורא, ומדבריו נלמד להכרת גדלות הבורא.

^ב ויעיין עוד בייטב לב פרשת לך לך, שם מביא כמה דרכים כיצד הנבראים יכולים להכיר גדלותו של הבורא. ומבאר שם שאחר כל הדרכים, הלא כל הדרכים אינם מביאים את האדם להכרת גדלותו השלמה של הבורא אלא בגבול וצמצום מסויים, ועל כן האמונה בגדלותו של הבורא היא שלמות הכרת גדלותו.

^ג עיין תורה אור פרשת תולדות (דף יז ע"ג)

צורת אדם

בנושא פאת הזקן

יום שלישי יב' תמוז תשפ"ה
רח' הרב בלוי 33 ירושלים
20:30

לאזנה לשיעור בקול הלשון

USA 605-313-6660 ♦ ישראל 073-295-1245

ומקיימים: כוכבית [*] סולמית [#] - <

[#] - סולמית [xxxxxxx]

צורת אדם 001 יסודות כלליים בצורת אדם	35060279
צורת אדם 002 מבנה גולגלת	35332044
צורת אדם 003 גולגלת-חלל-אוויר-מוחין	35864656
צורת אדם 004 אופני שורשי צורות המחשבה	35949634
צורת אדם 005 מח בחכמה	36092633
צורת אדם 006 מח בבינה	36345017
צורת אדם 007 מח דעת	37279529
צורת אדם 008 עיניים-ראייה	37323050
צורת אדם 009 אוזניים-שמיעה	37391066
צורת אדם 010 הרחה-חוש הריח	38119459
צורת אדם 011 פה דיבור	38424100
צורת אדם 012 עורף	38489170
צורת אדם 013 צואר	38603719
צורת אדם 014 מצח	38953647
צורת אדם 015 זקן	39091166
צורת אדם 016 גרון	39831851
צורת אדם 017 חיק	40075566
צורת אדם 018 לשון	40224569
צורת אדם 019 שיניים	40300698
צורת אדם 020 שפתיים	41106107
צורת אדם 021 פאת הראש	41789682

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב
שליט"א
ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 718.871.8652
books2270@gmail.com

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

© כל הזכויות
שמורות
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com

בלבבי ארבע יסודות

שואל לעניין מבט מבחוץ על עולם ארבעת היסודות

רקע: שבוע שעבר התחיל צבי להביא מקורות לכך שרבותינו באמת השתמשו במבט "ארבעת היסודות" בכדי להבין את כוחות הנפש, והוא הביא מקורות מדברי חלק מהראשונים, ושכן מבואר בהרבה מאוד מקומות בזהר. אבל בסוף השיחה גרשון ביקש מקורות יותר "למעשה", לא רק מספרי הראשונים או הוזהר...

צבי: בוא נמשיך כפי סדר הדורות, ואני רוצה להקדים כאן משהו על סדר ההשתלשלות של תורת האגדה. כשזה מגיע להלכה, כולנו יודעים שהיו "תקופות" שונות. יש תקופת הראשונים, תקופת האחרונים, וכו'. בדרך כלל רגילים להגדיר שתקופת הראשונים הוא עד הטור ותקופת האחרונים מזמן השלחן ערוך, וביניהם יש "תקופת ביניים"... אז על דרך זה היו גם בתורת האגדה תקופות שונות. אפשר להגיד שהיו גם כאן שלש תקופות קרובות: תקופת הראשונים עד לגילוי הוזהר, תקופת האחרונים שאחרי גילוי קבלת האריז"ל, ותקופת ביניים ביניהם...

גרשון: גילוי הוזהר ותורת האריז"ל שינה את כל מהלך האגדה והמוסר עד כדי יצירת "תקופה חדשה"?

צבי: בלי שום ספק! הדבר ניכר בעליל לכל מעניין בספרי רבותינו. בתקופה שלפני גילוי הוזהר, רוב הראשונים שכתבו על ענייני אגדה נטו הרבה אחרי החקירה והמחשבה, ועפ"ז בנו גם את תורת המוסר שלהם. קח למשל את ספר חובות הלבבות, שמביא כמקור לכל דבריו, בנוסף לתנ"ך ודברי חז"ל, גם את "השכל"... וכן נהגו הרבה ראשונים אחרים. ואפילו ספר הכוזרי שאינו נכנס ל"חקירה", אבל הוא גם בנוי הרבה על שכל אנושי.

יעקב: אתה כולל בכלל הזה גם את הרמב"ן ורבינו יונה?

צבי: ידוע שרבינו יונה התנגד מאוד לדרך החקירה, וספריו באמת בנויים רק על

ההתעמקות בפסוקי התנ"ך ודברי חז"ל. והרמב"ן היה כידוע ה"מתווך" במחלוקת שהיה בין שתי המחנות של אלו שנטו לחקירה ואלו שהתנגדו אליה, והוא משתמש בשני הסגנונות. בנוסף היה לרמב"ן גם מסורה של תורת הקבלה, אלא שהוא נזהר שלא לגלות ממנה כ"כ...

אולם, בתקופה שלאחר האריז"ל נשתנה המהלך של תורת האגדה מן הקצה עד הקצה. מאותו זמן ואילך התבטלה תקופת השכל האנושי במידה מרובה מאוד, ספרי האגדה בנו הרבה על ספרי הקבלה. קח לדוגמא את השל"ה הקדוש או הראשית חכמה... ואחרי תקופה קצרה הגיע תנועת החסידות, שכולה בנויה על יסודות הקבלה...

גרשון: אבל מה זה קשור למוסר? לא נראה לי שתנועת המוסר קשור בכלל לקבלה...

צבי: האמת הוא שר' ישראל סלנטר למד קבלה, ועוד נדבר ע"ז... אבל אתה צודק שהמוסר כמעט לא משתמש להדיא בקבלה. וזה לא במקרה... השתלשלות הדברים הוא כך: אחרי האריז"ל התפשטה הקבלה בצורה רחבה מאוד, אלא שאז אירע המעשה של שבתי צבי שר"י שעורר התנגדות חריפה ללימוד הקבלה. באותו דור הייתה המחלוקת הידועה בין ר' יהונתן אייבשיץ והיעב"ץ, כאשר היעב"ץ הזהיר מאוד נגד התפשטות הקבלה ונטה במקומו לחקירה, ע"ד הראשונים.

אגב, חשוב לציין שהיעב"ץ מאריך על עבודת המידות ע"פ ארבעת היסודות - אריכות "למעשה" שעוד לא ראיתי כדוגמתה בשום ספר אחר! ומן העניין לציין שר' ירוחם מציין אליו ב"דעת תורה"...

יעקב: גם לרמח"ל התנגדו...

צבי: כן, אבל בסוף הוא הנחיל לכלל ישראל את ה"מסילת ישרים", שנתקבלה אצל כולם, ללא יוצא מן הכלל. וידוע שר' ירוחם אמר שכל המסילת ישרים בנוי ע"פ הקבלה, אלא שהרמח"ל הוריד את הקבלה לדרך של עבודת

ה' שהוא דבר השווה לכל נפש. **עכ"פ** על דרך זה, גם כשהופיע תנועת החסידות הבנויה ע"פ הקבלה התעוררה נגדו התנגדות של "המתנגדים", ע"פ הגר"א. והמצב הזה נמשך לכמה דורות, ו"תנועת המוסר" קמה בתוך מחנה "המתנגדים", והנחיל לנו את "תורת האגדה" ע"פ דרכו של הגר"א. זו הסיבה שתורת המוסר אינו משתמש להדיא במקורות מהקבלה, כי גם זה היה חלק מהמסורה מאת הגר"א שלא להנחיל את הקבלה להמון עם ככה... אבל ברור לכל מי שלמד משהו מתורת הגר"א שכל דבריו באגדה בנויים על כל התורה כולה, ובפרט על תורת הקבלה. ועוד נגיע לזה בקשר לארבעת היסודות...

יעקב: אז אם הבנתי נכון, אתה אומר שכל תורת האגדה השתנתה מאז תקופת האריז"ל, הן בצורה ישירה - כמו אלו שהושפעו ממנו ובנו את דבריהם ע"פ הקבלה, והן בצורה עקיפה - כמו אלו שהתנגדו לקבלה, ובנו את דבריהם ודרכם "לאפוקי" מדרך הקבלה, שגם הם הושפעו ממנו במידה לא מבוטלת...

צבי: נכון... וכן אלו כמו הרמח"ל שהלבישו את הקבלה בצורה "השווה לכל נפש"...

גרשון: בסדר. אז מה כל זה קשור לארבעת היסודות?

צבי: כי חוץ מכתבי האריז"ל, ר' חיים ויטאל הנחיל לנו עוד משהו - ספר "שערי קדושה", שהוא ספר מוסר משלו. וזהו, למעשה, המקור היסודי ביותר בעניין השימוש ב"ארבעת היסודות" לעניין עבודת המידות, שעליו בנו כל בעלי המוסר, העבודה, והחסידות, מכל החוגים שבאו אחריו.

(...המשך בס"ד שבוע הבא)

שאלות שנשלחו למערכת לימוד בקיאות

שאלה:

לכבוד מערכת ארבעת היסודות,

שבו האדם רק מסתובב סיבוב אחר סיבוב, פעם אחר פעם. ולכן, כשאדם נכנס לסדר לימוד כזה ומתחיל להתמיד בו, כבר בהתחלה יש סיפוק מסוים של "השגת השלימות", כי הוא כבר נכנס ל"מסלול" של שלימות.

מכאן יסוד העפר יש באדם כח של בניין, שגורם לאדם ליהנות מלבנות דברים שלב ע"ג שלב. מכוח כך, האדם נהנה להתקדם לשלב השני כשהוא מרגיש שהשלב הראשון כבר בנוי ומיוסד אצלו, ושהשלב השני בנוי על השלב הראשון. אחת מהדרכים לפתח תחושה כזו בסדר לימוד היא להתחיל כל סדר לימוד בחזרה על מה שלמד אתמול, ושוב להמשיך מתוך הלימוד של אתמול ללימוד החדש של היום, כך שהלימוד החדש הוא תמיד בנוי על הלימוד הישן שכבר בנוי אצלו. דרך נוספת יכולה להיות שלפני שהאדם לומד מסכתא בגמרא, הוא ילמד אותה קודם לכן במשניות עד שירגיש שהמשניות כבר קנויים אצלו. ע"י כן, כשהוא מגיע לסוגיות הגמרא הוא ירגיש שהוא מתקדם ובונה עוד שלב על גבי מה שכבר היה קנוי לו, וזה יתן את הסיפוק הזה של "בנייה" שלב ע"ג שלב. [יש כאן באמת שני כוחות. יש כח של בניין שלב ע"ג שלב, ויש גם כח של "רוצה אדם בקב שלו", שאחרי שהאדם מרגיש שהוא "קנה" את השלב הראשון, ושזה "שלו", זה נותן לו סיפוק להתעמק ולהרחיב עוד באותו עניין. גם הכח הזה של "קניין" שייך ליסוד העפר.]

כנגד יסוד הרוח, האדם יכול להנות מלגלות את "תנועת" השקלא וטריא של הגמרא, ולהפשיט אותו מהפרטים שמסביב. ונסביר: כל סוגיא בנויה מ"תהליך" מסוים - למשל, יש דין במשנה, והגמ' מקשה סתירה מברייטא, אז מביאה תירוץ ראשון, מקשה ע"ז קושיא, מביאה תירוץ שני, וכו'. מסביב לכל ה"תהליך" הזה ישנם הרבה חשבונות, דקדוקים, סברות, וכו'. אבל מכוח יסוד הרוח, האדם נהנה מלגלות ולהתמקד בעצם התהליך של הסוגיא, מה קרה בשלב א', ב', ג', וכו'. [לפעמים האדם יכול ליהנות מבירור תהליך הסוגיא אפילו אם נשאר הרבה נקודות מסביב שהוא אינו מבין, כי לפחות הוא מבין את צורת ה"ציר המרכזי" של תהליך השקלא וטריא שבסוגיא.] ובאופן מעשי, האדם הנהנה מכך יכול לכתוב לעצמו סיכומים כאלה שמסכמים את כל השלבים שבסוגיא, או הוא אפילו יכול לקחת גמרא משלו ולרשום בפנים איפה מתחיל כל שלב ושלב משלבי השקלא וטריא, וכדו'.

כנגד יסוד המים, האדם נהנה מלגלות חיבור בינו לבין הלימוד. מכך, האדם יכול ליהנות מכל מיני הערות קטנות שמתעוררות אצלו באופן טבעי במשך הלימוד. כמובן שבלמוד בקיאות אין אפשרות להתעכב על ההערות האלו, אבל גם בלי להתעכב האדם יכול להחזיק אצלו מחברת וכדו', וכל פעם שמתעוררת אצלו הערה מעניינת, לרשום אותה במחברת. ההערות האלו יכולים להיות מכל מיני סוגים - קושיא או שאלה על הגמ', חקירה איך להבין דין מסוים, ראייה לאיזו חקירה שהוא פעם שמע, משמעות מהגמרא למשהו שהוא היפך הגירסא דינקותא שלו, וכו'. עצם ההנהגה לכתוב את כל ההערות האלו יכולה לגרום שיתעוררו אצלו עוד ועוד הערות מעניינות, וההערות האלו שמתרבות אצלו כל הזמן יכולות לתת לו סיפוק גדול ולחבר אותו ללימודו גם אם הוא איננו מתעכב עליהן הרבה זמן.

בהצלחה רבה!

אדם שעיניו הנאות בלימוד הוא מלימוד בעיון, אבל יש לו גם זמן ניכר קצוב ללימוד בקיאות כדי לקבל ידיעות וכן כדי לא לשכוח את מה שהוא כבר למד, אלו דרכים ניתן להציע לו בכדי להתחבר ללימוד הבקיאות, למרות שהוא לימוד הרבה יותר פשוט ומהיר ממה שהוא אוהב?

תשובה:

לפני שננסה להשיב על השאלה, נדגיש שתי נקודות חשובות שנכתבו כבר בתוך השאלה.

השואל הניח בשאלתו שלימוד הבקיאות הוא לימוד חשוב, ואכן מצינו בחז"ל ששיבחו מאוד הן את לימוד הבקיאות - "הס ואח"כ כתת" (ברכות סג.), "ליגמר איניש והדר ליסבר" (שבת סג.) - והן את לימוד העיון - "קרא ושנה ולא שימש ת"ח הרי זה ע"ה" (סוטה כב.). ואף שמצינו שהיו חלק מהחכמים שהיו בגדר "סיני" [בקיאים] וחלק מהחכמים שהיו בגדר "עוקר הרים" [בעלי עיון ופולפול] (עי' הוריות יד.), ודאי שלכל אחד הייתה שלימות של שני החלקים האלו גם יחד, וכל ההבדל שביניהם היה רק לאיזו דרך הם נטו יותר. ממבט ארבעת היסודות, לימוד במהירות לקבל היקף רחב מקביל בעיקר ליסוד הרוח, ולימוד בעיון, שנשאר במקום אחד ומתעמק שם עוד ועוד, מקביל בעיקר ליסוד העפר. אבל כמובן, בכל סוג של לימוד יש חלקים שמקבילים לכל אחד מארבעת היסודות.

נקודה נוספת שנכתבה בתוך השאלה היא שהשואל לא הסתפק בידיעת חשיבותו של לימוד הבקיאות, אלא שביקש לדעת גם איך להתחבר ללימוד הזה. וזו ג"כ נקודה חשובה מאוד, שבכל לימוד שהאדם לומד הוא צריך את שני החלקים האלו. מצד אחד, האדם צריך שיהא לו רצון להתמסר ללימוד מכח הכרת חשיבות הלימוד, וזה מה שיגרום לו ללמוד גם כשמאיו סיבה הוא לא מרגיש טעם וחשק בלימוד. אבל בד בבד האדם צריך גם לפתח אהבה ללימוד שלו. בלי אהבה כל לימודו של האדם אינו אלא אסיפת מידע מבחוץ, שהאדם יכול לזכור בשכל אבל הוא לא מתחבר אליו בלב. בנוסף, בלי אהבה האדם בדרך כלל אינו מצליח להתמיד בסדר לימודו לאורך זמן. [ממבט ארבעת היסודות, הכרת חשיבות הלימוד מקבילה ליסוד האש, וקניית טעם בלימוד והתאחדות איתו מקבילה ליסוד המים].

עכשיו ביחס לשאלה איך ניתן למצוא טעם בלימוד הבקיאות, ננסה להציע ארבעה רעיונות כלליים, המקבילים לארבעת היסודות:

מכאן יסוד האש יש לאדם שאיפה ל"שלימות", וכדברי המסילת ישרים פ"ד "כי רק השלימות הוא הדבר הראוי שיחמד... ולא זולת זה". מכך טבע זה, האדם מוצא יותר חשק להשקיע את עצמו במשהו כשהוא מצפה שבסוף ייצא לו מהשקעתו "דבר שלם". ולכן, כלפי לימוד הבקיאות, האדם יכול להקפיד תמיד לגמור כל מסכתא שהוא מתחיל, וכן לבנות תוכנית לסיים סדר שלם, או את כל הש"ס, או לחזור על כל המסכתות שהוא כבר למד, וכדו', כך שהוא ירגיש כל הזמן שהוא בדרך לשלימות מסויימת.

עוד פן שיש לטבע הזה של בקשת ה"שלימות", הוא המושג של סדר לימוד הבנוי בצורה של "מעגל" שחוזר על עצמו [כמו לימוד פרשת השבוע או לימוד דף היומי]. הייחודיות שיש בסדר לימוד כזה היא כי כל מעגל מסמל שלימות, כי זה היקף "שלם"

שבעים כוחות הנפש לגר"א - אש

שורש ההחשכה של האש - ביצירתה מן המים הבאים על מקומה

האא"ס, וכאשר מסתלק האא"ס, נעשה חלל. ואז מה יש כאן? חושך. זה החושך השורשי שקדמה לד' יסודות.

בעומק, גהנום נקרא חלל. רק שמי שנמצא בחלל שהוא מילא אותו, אז הוא לא נמצא בגיהנום, ומי שמאבד את המילוי, אז הוא נמצא בחלל של גהינום. בגיהנום לא נתחדש חלל. יש רק חלל אחד, שזה החלל של גהינום שנברא קודם שנברא העולם. רק שאם האדם ממלא אותו בחכמה, אז "חכמת אדם תאיר", ונסתלק ממנו החלל, ומחזיר את הרשימו מהאור ראשון. אבל מי שלא ממלא את החלל בתפיסה שלו, אז זה הופך להיות חלל של גהינום.

מצד כך, מצד החלל הראשון, יש חושך שקודמת לד' יסודות. זה אש חשוכה, החושך שבאש, היא חושך הנלווה על האש. אבל אש השכינה שנקרא אש אוכלת אש - זה החושך הראשון, קודם שנברא העולם.

אבל החושך שבאש שנוולדת עם המים - זה מה שנברא ביום שני דמעה בראשית. הרי ביום שני נחלקו המים, וכמו שהמים נחלקו אז, גם האש נחלקו. מעיקרא היה הכל מלא מן המים. ביום שני נברא הרקיע להבדיל בין מים למים, ואז נעשו מים עליונים ומים תחתונים - אז המים הגיעו למקום של האש. מכך כך נברא אש הגהנום. האש היא תולדת מים, כי המים עלו למקום האש - ביום שני. אז נעשה חלוקה של המים, ומשם נברא אש הגהנום. כי אז נברא שמים, אש ומים - כי אז נברא מים 'עליונים'.

קודם כך לא היה מושג של מעלה ומטה. מעיקרא היו מים שממלאים את הכל. אז לא היה מציאות של אש למעלה ומים למטה. המים היו ממלאים את הכל - שם לא היה מעלה ומטה. רק ביום שני דבראשית שנחלקו המים למים עליונים ומים תחתונים, אז נתחדש שיש מעלה ומטה. המים התחתונים נשארו במקומם - זה ואד יעלה מן הארץ. אבל המים העליונים לקחו מקום שאיננה שלהם. כאן נתחדש שורש יצירת האש, כאן נתחדש אש הגהינום.

חללו של גהינום שנברא קודם שנברא העולם - זה האש החשוכה שהיא החושך היסודי, החלל, סילוק האא"ס. וביום שני דבראשית נברא אור דגהנום - זה סוג שניה של אש.

(המשך בגיליון הבא)

שורש האש לא מאירה, אלא היא חשוכה. זה אש היסודית, אש חשוכה. אבל האור שבאש, מה שהאש מאירה, זה אינו עצם האש, אלא צירוף לאש. מדוע?

כל מציאות של אש נולד ממקום של החשכה. בחידוד יותר, כאשר המים יורדים מטה, זה מקומם להיות למטה, אבל הם באו מרוח. אז בעצם המציאות שלהם, הם באים למקום של התנגדות, כי הם באים למקום של האש. המים יורדים למטה ונוגעים במקום האש, ומכך כך האש כל הזמן מתנגד. שורש יצירת האש מן המים הופך את האש למציאות של התנגדות, כי האש נוצרה ממקום של התנגדות.

מצד כך, כל התנגדות היא היא החשכה. סתר מלשון הסתר, ומלשון סתירה. עיקר הסתירה הוא בין אש ומים. כי המים הגיעו ממקום הרוח, ממקום שלמעלה. שורש יצירת האש בא ממקום של סתירה. ולכן שורש האש שנבראת היא בעצם חשוכה, לא אש מאירה. אחרי כן נברא האור שבאש נברא, אבל זה לא עצם מציאות האש, זה רק התלבשות על גבי דבר הקודמת.

שני סוגי חושך האש - חללו של גהינום ואש הגהינום

אבל בעומק יותר, האש היסודית שהיא אש חשוכה, שנקראת חושך, היא למעלה מד' יסודות. החושך שבאש קדמה לד' יסודות. מצד כך, על החכמה שנקרא אור, נאמר "והחכמה מאין תמצא", שהחכמה בא ממקום חושך. אבל בעומק יותר, החושך שבאש קודם לד' יסודות.

השחור, החושך - הוא ראשית תחילת הויה. יש שני אבחנות של אש. יש את חללו של גהינום, שנברא קודם בריאת העולם. זה החושך שבאש, כי החושך השורשית שבאש נברא קודם שנברא העולם, כמו שאומר הרמב"ן בבראשית. החושך שבאש קדמה לד' יסודות, זה נקרא חללו של גהינום.

לעומתו, אש הגהנום, שנקרא צלמות, שהוא בחינה של "חשכו המאורות" - זה כבר נברא ביום שני של הבריאה. אבל זה לא החושך השורשית. זה האור שבאש.

'חללו של גהינום' - זה החושך שבאש, החושך היסודי קודם שנברא העולם. כביכול קודם שנברא העולם היה את

מהות מדת הקנאה - קנאת התחתון לעליון

ניתן דוגמא נוספת להדבר.

בהתורה, מדת הקנאה התגלה תחילה אצל האחים כלפי יוסף. רבותינו אומרים רמז לדבר - "יוסף" בגמטריא "קנאה". ונאמר בו "ויקנאו בו אחיו". ומה היה השורש של קנאת אחים ליוסף? מחמת שכל לידתו של יוסף באה מ"ותקנא רחל באחותה", וכמו שרש"י הביא, כאשר לאה ילדה שלשה בנים, היא נותנת את חלקה ב"ב שבטים, ובתחילה חשבו שיהיה ג' שבטים לכל ארבעת נשי יעקב אבינו, וא"כ בלדית בן השלישי שלה, לאה כבר נוטלת את חלקה. אבל כאשר לאה ילדה את יהודה, הבן הרביעי שלה, נמצא שלא נטלת יותר מחלקה שלה. ודייקא אז נאמר ותקנא רחל באחותה.

בסדר הדבר, היה צריך להיות "גדול לגדולה וקטן לקטנה", וא"כ מי שייך ליעקב? רחל. היא נקראת עקרת הבית של יעקב אבינו, ושרחל נתנה הסימנים לאחותה, לאה קדמה ונכנסה תחילה במקום רחל. אבל לאחר שזה התקיים שלא נישאת ליעקב לפני נישואי רחל, ולא נגזרה גוברת ונוטלת יותר מחלקה, מכאן ולהבא לאה היא העיקר ולא רחל, ולא רק שרחל היא לא העיקר עכשיו, אלא לאה באה לעקור את מקומה של רחל, וזה היפוך היוצרות לגמרי. על זה חל ותקנא רחל באחותה. העיקר הפכה להיות טפל, והטפל הפכה להיות עיקר.

זה לא שרחל קינתה בלאה כי לאה נטלה יותר מחלקה ולוקחת גם את חלקה של רחל. אלא כי שורש הדבר צריך להיות שהעיקר צריך להיות רחל, וזה אליבא דאמת, כי רחל נקראת עקרת הבית, ולאה לא נקראת עיקרה של בית, וכשלאה באה ונהפכת במדת מה יותר כעיקרה של בית - על זה חלה בעומק ותקנא רחל באחותה.

יש עוד דוגמאות להדבר. אמרו חז"ל שכאשר האדם נושא את אשה קטנה, ולאחריה נושא עוד אשה, אם האשה השניה היא יותר גדולה, האשה הראשונה הקטנה לא מתקנא בהגדולה. אבל אם הוא נושא עוד אשה קטנה, אז הראשונה הקטנה מתקנא באשה השניה. מה ההבדל? כי אם השניה היא

קטנה אז למה הוא נושא אותה? על כרחך משום שמצאה בה משהו יותר גדול, ולכן הראשונה מתקנא בה.

יש עוד דוגמאות על דרך זה, אבל היסוד ברור. הגדרת הקנאה היא לא שהתחתון מתקנא בהעליון. אלא הגדרת הקנאה היא שהתחתון מתקנא בעליון אם התחתון תופס לתפיסתו שלו שהעליון צריך להיות תחתון, ושהוא התחתון צריך להיות עליון. על זה חלה מדת הקנאה.

בדקות יותר, מדת הקנאה היא לא רק שהתחתון מקנא בעליון ממנו ותופס שהוא התחתון צריך להיות העליון. אלא כל קנאה שורשו באותיות קנ"א, קן א', כלומר, כל תחתון שיש על גביו עליון, והתחתון מקנא בעליון - הוא מחמת שהעליון עלה על גבי התחתון, ומכוחו הוא הצליח לעלות למעלה. משל לאדם שעולה על סולם ועל ידי כן מגיע להעלייה. כל תחתון שמקנא בעליון בעומק מקנא בכך שהעליון עלה על גבי התחתון - העליון דרך עליו, ומכח כך העליון מגיע לעליון.

וזהו העומק של ותקנא רחל באחותה. איך לאה נכנסה לביתו של יעקב? כל עלייתה שמה היה על ידי רחל. לא רק שלא נכנסה במקום רחל ועלתה על גביה. אלא איך היא עלתה? רחל היתה הסולם שעל גביה עלתה לאה. וזה עומק מדת הקנאה של התחתון כלפי העליון - לרק שהתחתון תופס שהעליון צריך להיות תחתון ממנו, אלא שהתחתון תופס שכל העלייה של העליון היה על ידי שדרך עליו. התחתון נעשה שליבה שעל ידו יכול העליון לעלות עליו, ועל זה התחתון מקנא בהעליון - זה עומק הקנאה. לא מקנא בכך שהעליון הגיע למדרגה גדולה ממנו. אלא מקנא בהעליון כי הוא נעשה קן, כלומר, בית שעל גביו העליון עלה.

(רש"י אומר על ותקנא רחל באחותה, שרחל קינתה במעשיה הטובים של לאה. איזה מעשים טובים? זה מעשים טובים של לאה על ידי שלא עלתה עליה.)

עומק קנאת סופרים

לפי"ז נבין מה ההבדל בין קנאת סופרים לקנאה שאיננה קנאת סופרים.

חז"ל אומרים, "קנאת סופרים

תרבה חכמה". כל קנאה יסודה שיש שני מדרגות. כל קנאה נבנית על סוד ההדרגה. אם יש השתוות, אין קנאה. אם יש הדרגה, אז חלה מציאות הקנאה.

בהגדרה פשוטה, קנאת סופרים ענינה, כמו שפלוני עלה גם אני יכול לעלות, וקנאה שאיננה קנאת סופרים היא, שפלוני הצליח ואני לא הצלחתי, ואינו רוצה שאני תחתיו.

אבל בהגדרה ברורה יותר, קנאת סופרים היא, שכמו שפלוני עלה על גבי ואני נעשה קופה לו לעלות על גבי, כך אני יכול לעלות. אני נעשה כסא, קופה, שליבה, סולם שעל גביו הוא עולה, ואם הוא עלה באופן כזה, גם אני יכול לעלות באופן כזה. לא שאני רוצה לעלות עליו, אלא אני רוצה לעלות איליו. זה קנאת סופרים תרבה חכמה.

בלשון הבעל שם טוב, אדם שנעשה כלי לדבר, הוא נעשה חלק ממנו. נמצא שמה שאני מקנא בו ואני רוצה לעלות איליו, זה מכח מה שהוא עלה על גבי.

לדוגמא, אם אדם רואה מי שהוא תלמיד חכם יותר גדול ממנו, זה לא יפריע לו. רק אם הוא עלה ודרך על גבו והשתמש בו ככלי לעלייתו - אז חל הקנאה כלפי התלמיד החכם הזה, כי אז התחתון תופס שעליית העליון היה דריכה על גביו, שהעליון משתמש בי כשליבה וככלי לעלייתו - הוא עלה דייקא על גבי.

זה לא עלייה לעצמה שאם הוא הצליח, אז גם אני רוצה להצליח. זה אדם שלא רוצה לעלות למדרגת העליון ממנו אלא אדם שרוצה לעלות למעלה ממי שנמצא למעלה ממנו. וזה רק תפיסה שטחית של קנאת סופרים תרבה חכמה.

ההגדרה הברורה של קנאת סופרים תרבה חכמה הוא, שאני רוצה לעלות איליו. למה דוקא איליו ולא אל מדרגת עלייה של אחרת ממנו? כי זה עלה על גבי, ומכח כך גם אני יכול לעלות.

(אמנם הקנאת סופרים, על אף שהיא קנאה מתוקנת, היא לא הקנאה הקדושה השלימה, והיא לא התיקון השלם למדת הקנאה. הקנאה השלימה מגיע מעומק הנשמה הטהורה המחפשת את האמת לעצמה, ולא במערכת של קנאת סופרים. ובעה"ת נדבר בזה בהמשך.)

(המשך השיעור בגיליון הבא)

פרק טו' רוח דאש

הקלוקל

שמלבד כך שהוא רוצה את חלקו הוא רוצה גם את חלק חברו, אמנם יש יותר נפול מזה, שעיקר מבטו אל חלקו חברו ולא אל חלקו שלו מחמת שאינו מעריך את חלקו שלו.

אפרים'.
וכתב במלבי"ם ז"ל: המקנא בזולתו להיות נכבד כמוהו, ולא יעורר איבה, עכ"ל.
ועיקרה של הקנאה הוא

רוח - תנועה, אש - עליה, מים - קנאה.
כתיב (ישעיהו, יא, יג) 'וסרה קנאת אפרים וצוררי יהודה יכרתו, אפרים לא יקנא את יהודה, ויהודה לא יצר את

התיקון

בגר"א (אדרת אליהו, יונה, א, ב) וז"ל, עוה"ב, שבטוח שלא יקחו ממנו (את חלקו) וכו', ולכך אמרו, עוה"ב אין בו קנאה ושנאה, עכ"ל.
וה'עטרות' שבראשיהן זו היא הדבקות בבורא, שכל יחיד משיג שורשו וחלקו בדבקות בקב"ה, כי כל יחיד ויחיד יש לו שורש פרטי ואופן פרטי כיצד דבק בבוראו, וכמ"ש רבינו שם טוב - (אבות, ו, ה) וז"ל, אלא צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן, ונהנים מזיו השכינה - והכתרים והעטרות הוא דבקות באלהות, עכ"ל.
ומאחר שיש באדם קנאה לכן עצמותיו מרקיבים, בבחינת "רקב עצמות קנאה" (ועיין, שער הגלגולים, הקדמה כג), כיון שאין תכלית בקיומם לעת"ל, אולם עצם הלז שאין בו קנאה ממנו שורש תחיית המתים לעת"ל.

וחלק חבירו, ולכן יש קנאה להשיג חלק חבירו, ואפי' באופן מתוקן - בבחינת קנאת סופרים תרבה חכמה, וזהו בחינת יוסף שהיה בן זקונים, יניק וחכים, כמ"ש בתרגום, ולכן ויקנאו בו אחיו - בחכמתו, ויוסף בגימטריא קנאה, (כמ"ש בעמק המלך, שער י"ד, פרק ס"א, ועיין שער ההקדמות, דף נג, ע"א, ושער הפסוקים פרשת ויצא).
אולם לעת"ל כל חשקו ורצונו להשיג חלקו בלבד, ושם לא שייך קנאה כלל, וכמ"ש חז"ל (ברכות, י, עא) מרגלא בפומיא דרב העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה, והיינו שכל אחד מחובר לשורשו וחלקו וכמו שמפורש

ושורש שלמות תיקון הקנאה כמו שכתב הרמח"ל (גנזי רמח"ל בקיצור לספר גנזי המרכבה) וז"ל, כאשר יש קנאה ותחרות בתחתונים, אין כל אחד ממלא תפקידו הראוי לו, וכבוד שמים נשפל, אכן "שורשו וחלקו של כל אחד יתגלה לו לעתיד", כדי שיקבלו כל בני האדם מעלתם כראוי לכל אחד, ולא ירצו מעלה אחרת, וסוד זה וסרה קנאת אפרים, עכ"ל.
וכאשר כל היותו להשיג "שורשו וחלקו" תולדתו היא שסרה הקנאה, כי אינו מחפש כלל וכלל חלק חבירו אלא חלקו בלבד, ואינו מחפש להשיג את כבודו של זולתו, אלא מחפש את הכבוד האמיתי, והכבוד האמיתי של הנברא בהיותו משיג חלקו ושורשו.
ובעוה"ז יש רצון להשיג חלקו

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 718.871.8652
books2270@gmail.com

כל החומר
שמופיע
בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב
שליט"א
ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

© כל הזכויות שמורות
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com

הדשא הירוק של השני

מלא שכל הנכנס לשם יוצא בתוך שנה בקי בנסתרות התורה ובכוונות התפילה. אולם כבר לאחר שתי שיעורים בהם הוא הרגיש מנותק מכל וכל, אך כאשר רגלו דרכה על מפתן דלת הבניין לקראת בואו לשיעור השלישי, הוא נפגש בידו וותיק מהזן של יודעי כל, הלה צחקק וגיחך כשהוא מסביר לו בטוב טעם ששיעורים מעין אלו לא יוצא דבר, מקסימום פרנסה טובה, וכמובן כל זאת בצירוף מוכנות והסכמה להרחיק לערי הפריפריה ולחיות בפרצוף כפול...

'בכדי' ללמוד קבלה' המשיך הלה להטעים בנימה של הבנה, 'עליך להשקיע בלימוד ספרי הרמח"ל העמוקים, לאחר מכן ללמוד גם את חשבונותיו של הרש"ש גדול המקובלים, וכדובדבן שעל גבי הקצפת להוסיף נופת צופים לינוק מתורתם של גדולי החסידות, אולם משיעורים אצל אנשים מעין אלו - דבר לא יצא ובוודאי שלא תצא מרוצה'.

'ר' אברהם אבא חזר לביתו עצוב ומאוכזב, ובתחילה באמת ניסה את העצה וקנה סט ספרי הרמח"ל, אולם תוך זמן קצר הוא הבין כי גם משם לא יצמח דבר. הוא חש כי חסרים לו עוד מאות הקדמות ועשרות הבנות רק כדי להיחשב כמתחיל בתחום.

ומני אז עזב ר' אברהם אבא את העסק בדברים הנסתרים, ושב מיד לספריו המוכרים והוותיקים.

'ר' אברהם אבא שהיה איש בר מעלה, מודע וקשוב היה להלכי רוחו באופן סדיר, וכל זאת מאחר שהיה מפשפש במעשיו תדיר, וכך גם הפעם, הוא התעלם אף מהתנודות הקלות והעדינות שבנפשו מתעתעות.

היה ברור לו כשמש בצהרים שלפי ערכו ומעמדו אפילו הרגשה שכזו לא יכולה להיות כדבר הגיוני שמתקבל על הדעת.

סיפוק ותענוג הרי לא חסר לו, הוא עמל ויגע ומטה את שכמו לסבול, וכל זה בוודאי ממלא את נפשו בחיות ושמחה.

ואיך קרה שעם כל זאת עדיין מרחפת

ששכנו היה מנתק את עצמו מהגמרא בכוח בכדי לאגור כוחות ליום המחרת.

לא הייתה צפויה כל הפרעה אם אכן כל אחד היה שם עיניו וליבו במרחב העולם האישי שלו, זה בכתבי האר"י, בתיקונים, בגלגולים, בכתובת שמות וקמעות, ורעהו לעומתו, בדברי התנאים והאמוראים יחד עם פלפוליהם של רבותינו האחרונים.

והאמת, שהערכה והערצה רבה שררה ביניהם, אלא שאדרבה, זה עצמו גרם לבועיה הגדולה.

'ר' אברהם אבא היה שקוע בעולמו כשראשו ורובו מונח בפלפולי הסוגיות וכתובת חידושי, אולם הפרעה אחת העיבה על נפשו, והיא - שכנו רבי ינון.

בכל יום, בעת שהיה ר' אברהם אבא יוצא מביתו לעבר בית המדרש למסירת חבורה או ללימוד חברותא, כאשר לרגע קט היה מביט לכיוון הדלת ממול, הרגשה עוקצנית הייתה צובטת את לבו, מין תחושה בלתי נעימה שמאפילה ומחסרת משלמות האווירה הטובה.

מעשיו ועיסוקו של השכן היו מעלים הרהורים ותהיות בלבו של ר' אברהם אבא, 'מה עושה כעת שכני היקר רבי ינון, לבטח נעשים שם תיקונים בעולמות גבוהים, ואף נשמתו משוטטת בין המלאכים'.

'ר' אברהם אבא ידע שאין מדרגתו של שכנו קרובה למדרגתם של גדולי המקובלים שהיו פועלים ומשיגים בעולמות העליוניים, אולם זאת ידע בוודאות כי ישנם מושגים רבים בהם אין לו כל שיג ושיח, בו בזמן שאצל שכנו אלו המילים שוכנים כבני בית קבועים, על פיו הם שגורים ועל לשונו מתגלגלים.

'ספירות' אותיות פרצופים, תיקונים מלאכים גלגולים, עליית ניצוצות נשמות ואורות' עבור ר' אברהם אבא כל אלו היו מושגים נסתרים - וכמעט שאינם מובנים.

'ר' אברהם אבא אף ניסה מספר פעמים להיכנס לעולם הפנימי, הנסתר, הנעלם והבלתי מוכר, אך ללא כל הצלחה.

פעם אחת הוא נרשם לכולל קבלה דרך מודעות רחוב שבישרו בביטחון

"ויכל" אלוקים איי איהיי... ביום השביעי....

ברוך... אתההההההה....

קול ניגון מסתלסל בקע מבעד לדלת שעליה מוצמד שלט בצורת חמסא עליו היה רשום בכתב מעוקל 'משפחת ג'יאן'.

השכן שכבר סיים את סעודתו ושם פעמיו לכיוון בית המדרש לא היה מסוגל לעמוד מנגד.

אוזנו נצמדה לדלת, הגמרא בה אחז כמעט נשמטה מידו, הוא היה מרותק להקשיב ולהאזין, לנסות להרגיש ולהתחבר.

שמא יפתחו לו שערי שמים והוא גם יראה מלאכים ושרפים...

אך לשווא, מנגינות הוא דווקא שומע... אבל שום דבר לא יותר מכך.

עם כל זאת שרבי ינון ג'יאן ור' אברהם אבא קפלו ביץ' היו נחשבים כמי ש'תורתם אומנותם', כרובם המוחלט של בני שכונתם, אלא שההבדלים בין תורתו אומנתו של זו של רבי ינון לזו של ר' אברהם אבא היו ממש כרחוק מזרח ממערב.

הספרים שחברו לפני כארבע מאות שנה היו עיקר עיסוקו של רבי ינון, ולעומתו ר' אברהם אבא, התעסק בעיקר באלו שנכתבו לפני כאלפים שנה ועד ספרי הדור האחרון.

הבדלי העדות אליהם השתייכו השניים צריכים היו לגרום באופן טבעי לכך שכל אחד יהיה שקוע בעולמו ופחות יחקור ויחפש אחר סגנון חייו של רעהו, וזאת על אף שהם התגוררו באותו הבניין דלת מול דלת.

סדר יומם היה ממש הפוך, ופעמים אף השנים היו נפגשים בדרכם, כשאחד בדרכו לקראת תחילת סדר יומו והשני בדרכו חזרה לביתו.

רבי ינון היה מתחיל את יומו כמחצית השעה לפני חצות ליל, ממש באותו זמן

סיפורי המידות הדשא הירוק של השני

עליו איזו אי נעימות.

ובפרט כאשר לנגד עיניו הוא רואה את שכנו יורד אל הטנדר המסיע את הקבוצה אל עבר מקום לימודיהם... כשיותר מדי הסברים הוא אינו מותיר, כי אם סוד נעלם ובלתי פתיר...1

מצידו השני של המתרס המצב גם כן לא היה מרנין במיוחד!

בכל עת שהיה רבי ינון חוזה ומביט בשכנו הצועד מעדנות מביתו לעבר בית המדרש ותחת אצילי ידיו שוכנת לה גמרא עבת כרס ובצמוד אליה ספר חידושי תורה שיצא זה עתה לאור, היו הרהורים נוגים עולים בלבו.

הדפים עמוסי אותיות קטנטנות שהיו מבצבצים מבין דפי הגמרא, היו לצנינים בעיניו, והעלו בו מבוכה קלה.

היו פעמים שהם הצליחו אף להחשיך את צהלת פניו, אך כמובן, הוא דחה את העצבות לאלתר וחזר לאיתנו.

עבורו עולם זה היה זר ומנוכר.

ידע הוא גם ידע ללמוד גמרא עם פירושי הראשונים והאחרונים, אולם עדיין, הוא לא מצליח להבחין בין חילוקים הגדרות דקות.

באוזניו הוא שמע כבר הרבה על חפצא וגברא, סימן וסיבה, סברא חיצונית וסיבה יסודית, דין מזיק, בעלות דינית או בעלות ממונית... אבל במוחו... בכל פעם זה גרם לו לחוש סחרחורת מחדש.

הייתה תקופה שבה החליט רבי ינון שהוא חייב להבין אחת ולתמיד, לקבל קצת יותר מושגים, לדעת להתפלפל ולהתחדד.

ההזדמנות לא איחרה מלבוא.

מודעה שפורסמה מטעם בית הכנסת האזורי הזמינה את הציבור לדרשתו של הגאון ר' אברהם אבא, ומאחר שהערכה

1 ר' אברהם אבא בטוח שתנועת העלייה של השני פועלת בצורה נכונה יותר, ולמרות שגם לו עצמו יש תנועה של עלייה, אבל בכל זאת הוא מקנא בתנועת העלייה של לשני, כי הוא חושב שלימוד הקבלה הוא עלייה רוחנית מרוממת בכל שלבי העלייה.

רבה רחש רבי ינון בליבו כלפי ר' אברהם אבא, הייתה זו הזדמנות נפלאה עבורו ללמוד מהי 'עמקות' מקרוב.

הפעם החליט רבי ינון לא לוותר, הוא יבוא לדרשה, ויהיה מרוכז מתחילה ועד סוף, כך ידע קצת יותר להבחין ולחלק, להקשות ולתרץ, לפלפל ולערבב.

את שנת הצהריים של ערב שבת, עליה מקפדים המקובלים קיים רבי ינון בהידור, הוא רצה להיות מוכן ומזומן עם כל כוחותיו, אולם למרות כל ההשקעה הוא נחל אכזבה קשה ומרה.

בדקות הראשונות הוא עוד החזיק ראש, הוא האזין היטב לשמועות התנאים והאמוראים הפרושים ברחבי הש"ס ביחס לסוגיא, ועל גבם פלוגתות הראשונים, אולם כשחלפו אותם רגעים, אך מיד כשהתחילו הדיוקים והחילוקים, הוא הרגיש כמו ילד קטן שאיבד דרכו בין השבילים.

הוא לא הצליח להבין מדוע עושים עסק כ"כ גדול בהסברת ההבדלים שבין האיסורים השונים, מתי רבנן גזרו ומתי לא חששו, והיכן נמצא גוף האיסור וכל השאר סייגים וגדרים.

מהדרשה יצא רבי ינון עם החלטה ברורה - הלומדע"ס זה עולם שכל כולו מעורפל שלא ניתן לתפיסה ולהשגה.

אם בזאת היה נעצר, והיה מעריך באמת את כל מה שהוא מתאמץ ומשקיע, וכך ראשו היה טמון בעולמו ושם שוקע.

כאן, במרחב האישי שלו הוא היה שם כל מעייניו והיה מוצא את משוש חייו.

אלא שעדיין בתוך ליבו פנימה, הייתה פנייה ונטייה שונה, ופעפעה בו תשוקה למשהו אחר.

במוחו קודחת ומהדהדת השאלה והמשאלה: איך ר' אברהם אבא דווקא כן מצליח? הוא כה נהנה מכל סברא, ופניו זורחות מכל חידוד של הבנה.

ומתי אזכה ואעשה אף אנכי לביתי?2

2 אף שגם לר' ינון עצמו יש את היתרון המכונה 'תנועה של עלייה', אולם בכל זאת הוא מקנא בר' אברהם אבא, מאחר שזה נראה לו שהתנועה היא פועלת בצורה יותר נכונה, בגלל שזה נשמע לו שלימוד באופן שכלי מבורר בדקות

כך חיו להם השכנים, כשכל אחד מהשניים תר ומחפש דווקא אחר היתרונות שיש לחבירו.

תחת אשר יהיה שקוע האדם בעולמו, ונהנה מפרי יגיע כפו, ומתמקד במה שמזומן ומיועד מימות עולם להיות לו לחלקו - הוא עסוק בחיפוש וחתימה להיות כמו זה המתגורר בדלת שמולו.

המושב מירון בערב ראש חודש סיון היה עמוס במבקרים, במעלה ההר משתרכים להם טורים של רכבים, טור עולה וטור יורד, כל עמך בית ישראל חפצים לשפוך צקון ליבם לפני אביהם שבשמים.

מי הוא זה שאינו חפץ לזכות לבנים צדיקים, ומי הוא זה שלא ינצל את העיתוי המיוחד לתפילת השל"ה המסורתית העוברת מדור דור.

בליל צעקות ההתרמה נשמע מקול עבר, כשהוא מתערב יחד עם קול ההמולה, אך בעיקר הוא קול התפילה הבוקע מתחת כיפת הציון העגולה.

גם רבי ינון היה בין העולים, עבורו זה אחד מהימים המסוגלים עליהם הפליגו המקובלים כעת רצון וכזמן שבו שערי שמים נפתחים.

לא לבדו הגיע רבי ינון למקום, כל חברי כולל חצות יצאו יחדיו, ולאחר סדר לימוד מיוחד במשך הלילה נעמדו הם לבקש משוכן מרומים, שיזכו לשפע ברכה ורחמים.

במקום ערכו חברי הכולל תיקונים שונים על פי ספרי המקובלים, הקפות והרחת מיני בשמים והדסים, שירות ותשבחות, וכמובן ריקודים שממתיקים את הדינים.

תפילת מנחה נערכה במקום, קרוב לשני מנינים של מתענים, בקשות וסליחות צעקות ושופרות.

בקריאת התורה שנערכה במקום נמכרו הכיבודים לטובת קופת הכולל, ורבי ינון שחיפש וחיכה לזמן מסוגל לזכות עבור נפשו ונשמתו, כבר סימן לעצמו את

הוא סולם מוצב על קרקע בנויה ויציבה

סיפורי המידות הדשא הירוק של השני

הזדמנות זו זה עידן ועידנים.

טבין ותקלין הוזיל ר' ינון מכיסו לטובת צדקת הכולל בכדי לזכות ל'מי שברך' שלאחר העלייה.

'מי שברך אבותינו אי אי.... הוא יברך את רבי ינון בן סלחה שיזכה לדעת סתרי תורה וסודותיה ולהפיצה לרבים, ויזכה לפרנסה ברווח ועשירות גדולה...

'רגע רגע' קולו של רבי ינון קטע את קולו של הגבאי, 'ברכני בידיעת סוגיות הש"ס והפוסקים, להבין בפלפולה של תורה, לדעת את דברי האחרונים העמוקים, את החילוקים הדקים, והגדרים העמוקים'.

נשמע קולו של רבי ינון מתחנן ומבקש.

ישוב חזר החזן לשורר ולפזם את ה'מי שברך' מתחילתו בקול רם בלי לפסוח על התוספת שהתבקשה המתברך בתחנון של ממש.

עברה חלפה לה תפילת המנחה, הקבוצה את המקום כבר עמדה לעזוב, כשרבי ינון ניגש להיפרד ממקום הקדושה, נפל ופניו על הציון כשבכוונתו להתחיל בתפילתו.

אך לפתע - קול מוכר נשמע.

את המילים הוא שומע, אבל את הקול טרם זיהה.

'ריבונו של עולם' נשמע קול סדוק שעטוף בבכי ודמעות, 'אנא ממך, הן רצוני ותשוקתי לדעת סתרי תורה, אנא עשה שתתממש שאיפתי, לזכות להבין בסודות הקבלה'.

ולפתע קלט רבי ינון.

אכן זהו שכני היקר, הלמדן הוותיק של השכונה!

ובלא מתכוון הוא שומע אף את המשך התפילה.

'הן שאיפתי אלו אינם שאיפות חומריים, אלא רק רצון לעשות רצונך.... לדעת גלגולים להבין בתיקונים, כל אלו אינם תאוה של ידע או של כבוד.... זה רק רצון לקיים את הציווי שלך שצוית אותנו לעסוק בכל חלקי התורה... שזה כולל גם

לדעת את רזיה סודותיה וסתריה'...

'תעזרני שלא איוותר רק עם התורה שקינתי בעודי בן ישיבה, תעזרני להשיג עוד מרחבים, לדעת ולהכיל בנפשי גם את עמקי סודות התורה, עד כדי שזה יהפוך להיות חלק מהעצמיות שלי, שאני ישוטט שם ממש כמו בתוך בית'...

ר' ינון הוכה בהלם ותדהמה.

'זה שתמיד עמד לנגדי כדוגמא היה למה אני צריך לשאוף ולהיכן אפשר להגיע, וכעת אני שומע כי הוא בתפילתו דווקא מחפש את דרכי.

תמיד הייתי בטוח שהוא כאן המוצלח, הוא שקוע בסוגיות עמוקות ובביאורי הוויות, עסוק בדברי תורה ואני הקטן לומד רק דברי קבלה.

והנה עתה שומע אני כי דווקא הוא זה שרודף ומחפש אחר דרכי'.

אך סיים ר' אברהם אבא את תפילתו והרים את ראשו, ומיד נפגשו עיני שניהם.

'אח יקר' פנה רבי ינון בחביבות לשכנו, 'שמעתי את תפילתך... ונוכחתי לדעת שיש לך שאיפה עזה לדעת סתרי תורה.

אבל דע לך, שגם אני משתוקק ומתחנן ומבקש להכיל בדעתי את עומק התורה אשר ממש נעלם ממני, לדעת לחלק, לפרק, לחקור, לפלפל ולחדש, ועתה הנה אני שומע שכל תפילתך אינה אלא להיות כמוני, אתמהה!?

'אכן כן' השיב ר' אברהם אבא 'ממש מגוחך מה שקורה כאן.

גם אני התפלאתי כאשר שמעתי את ברכת ה'מי שברך' שנאמרה לפי בקשתך.

תמיד סברתי שהעסק שלך בנסתרות הוא גבוה מעל גבוה ולשם היה בי רצון עז לעלות ולהתעלות, ועתה אני נחשף לכך ששאיפותיך אינם אלא לבוא לפסגות אחרות, שזה אותם נקודות שבהם אני בעצמי מצטיין'.

בדרך למירון כל אחד היה בטוח כי מעלתו של חברו גדולה משלו.

אך בדרך חזרה כבר היה ברור להם שעיקר העיקרים הוא שכל אחד אחר חלקו ידרוש, ואז לבטח בנחלתו ישכון.

לכל אחד יש נשמה שחוצבה משורש אחר, וכל תפקידו בעולמו הוא רק להשלים את הנקודה שלה חסר.

ואזי כבר כעת ירגיש שהוא חי ממש כמו בגן עדן, במקום שעליו נאמר 'צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה'.

שם זהו עולם של חירות, הוא מקום שמשולל בעצם מכל שייכות לקנאה שנאה ותחרות.

הרעיון של הסיפור

ר' אברהם אבא למדן גדול ושכנו ר' ינון מקובל.

השניים מקנאים כל אחד בחבירו כשכל אחד רוצה להשיג את מעלתו של השני. ר' אברהם אבא רוצה לדעת קבלה, ור' ינון חפץ להבין בלומד'ס.

השניים נפגשים במירון כשכל אחד מגלה לפתע שחבירו מתפלל להיות כמוהו.

צדיק נתסר שמאזין לשיחתם מלמד אותם, שעל כל אחד להתמקד בחלקו שלו לפי שורש נשמתו וזה התיקון לקנאתם כאשר כל אחד יתעסק בשלו ויחפש את חלקו ולא יחקור אחר חלק חבירו.

